

Problematika ochrany obyvatel v obci Nedachlebice

Markéta Hořínková

Bakalářská práce
2014

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2013/2014

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Markéta Hořínková**

Osobní číslo: **L11129**

Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**

Studijní obor: **Ovládnání rizik**

Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Problematika ochrany obyvatel v obci Nedachlebice**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte rešerši se zaměřením na legislativu, analytické materiály z provenience státní správy a samosprávy a monografie věnované předmětné problematice
2. Analyzujte hrozby, rizika a úroveň současného stavu ochrany obyvatel v obci Nedachlebice
3. Zpracujte dotazníkové šetření úrovně připravenosti obyvatelstva na mimořádné události, doporučení ke zlepšení stávajícího stavu
4. Navrhněte opatření směřující ke zkvalitnění stávajícího stavu ochrany obyvatelstva v obci Nedachlebice

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] MARTÍNEK, Bohumír. Ochrana obyvatelstva I. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 133 s. ISBN 978-80-7251-298-0

[2] ZEMAN, Miloš a Otakar J MIKA. Ochrana obyvatelstva. Vyd. 1. Brno: VUT FCH, 2007, 116 s. ISBN 978-80-214-3449-3

[3] KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. Ochrana obyvatelstva. 1. vyd. Praha: Armex, 2006, 100 s. ISBN 80-867-9533-0

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce:

doc. Václav Lošek, CSc.

Ústav ochrany obyvatelstva

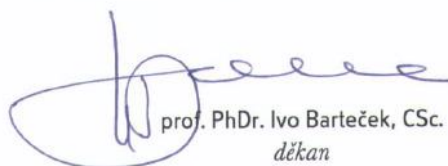
Datum zadání bakalářské práce:

21. února 2014

Termín odevzdání bakalářské práce:

9. května 2014

V Uherském Hradišti dne 21. února 2014

prof. PhDr. Ivo Barteček, CSc.
děkan

doc. PhDr. Ferdinand Mazal, CSc.
ředitel ústavu

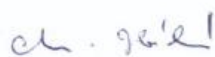
Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk bakalářské práce bude uložen v archivu Fakulty logistiky a krizového řízení Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval/a samostatně a použitou literaturu jsem citoval/a. V případě publikace výsledků budu uveden/a jako spoluautor/ka
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti dne 28.3.2014

.....
podpis studenta/ky

ABSTRAKT

Předmětem mojí bakalářské práce na téma „Problematika ochrany obyvatel v obci Nedachlebice“ je zaměření se na skutečnosti, které mohou ohrozit majetek, zdraví, nebo život občanům v této obci. Nejenom velká města s hustým osídlením si zaslouží v této oblasti pozornost. Je důležité věnovat stejnou pozornost i malým obcím s nízkým počtem obyvatel. I zde dochází k přírodním kalamitám, haváriím a škodám na majetku, zdraví i životech. Největší pravděpodobnost ohrožení v obci Nedachlebice představují záplavy a povodně, proto se v mojí práci budu věnovat této problematice. V teoretické části bakalářské práce přibližuji historický vývoj v oblasti ochrany obyvatelstva, seznamuji s touto oblastí z pohledu různých mimořádných událostí a mapuji aktuálně platnou legislativu. V praktické části bakalářské práce jsem provedla analýzu hrozeb a rizik v obci Nedachlebice se zaměřením na povodně a zaktualizovala povodňový plán.

Klíčová slova: ochrana obyvatel, mimořádná událost, povodeň, povodňový plán, opatření

ABSTRACT

The subject of my bachelor thesis "The issue of protection of the population in the village of Nedachlebice" is to focus on facts that may endanger the property, health, or life of citizens in this village. Not only large cities with dense population deserve in this area for attention. It is important to focus on a small village with a small population. Even here there are natural disasters, accidents and damage to property, health and life. The greatest probability of threat in the village Nedachlebice represent the floods and floods, therefore I will focus my work on this issue. The theoretical part of the thesis is approaching its historical development in the field of population, familiar with this area in terms of various extraordinary events and maps the valid laws. The practical part of the thesis will focus on the risk of flooding and updating of the plan in the village Nedachlebice.

Keywords: protect people, extraordinary event, flood, flood plan, measures

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala zaměstnancům obecního úřadu Nedachlebice za poskytnutí informací a zapůjčení materiálů nezbytných ke zpracování méj bakalářské práce. Největší poděkování ovšem patří mé milované rodině za maximální podporu, bez které by tato bakalářská práce nemohla vzniknout.

OBSAH

ÚVOD.....	9
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 OCHRANA OBYVATELSTVA	12
2 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE	16
3 LEGISLATIVA	19
4 OCHRANA OBYVATELSTVA PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH	22
4.1 ŽIVELNÍ POHROMY	23
Povodně.....	23
Sesuvy půdy.....	23
Atmosférické poruchy	24
Zemětřesení	24
4.2 MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI ZPŮSOBENÉ ČLOVĚKEM	24
Požáry.....	24
Havárie s únikem nebezpečných látek.....	24
Radiační havárie	25
Teroristické akce	25
Válečný stav	25
4.3 OSTATNÍ MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	26
Epidemie.....	26
Epozootie.....	26
II PRAKTICKÁ ČÁST	27
5 CHARAKTERISTIKA OBCE NEDACHLEBICE	28
HISTORIE OBCE NEDACHLEBICE	28
ZÁKLADNÍ ÚDAJE OBCE NEDACHLEBICE	29
PŘÍRODNÍ ZDROJE.....	30
OBYVATELSTVO, OSÍDLENÍ.....	31
6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ ÚROVNĚ ZNALOSTÍ A PŘIPRAVENOSTI OBYVATELSTVA OBCE NEDACHLEBICE NA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI	32
METODIKA PRŮZKUMU	32
STRUKTURA RESPONDENTŮ.....	32
VYHODNOCENÍ DOTAZNÍKOVÉHO PRŮZKUMU.....	34
SHRNUTÍ.....	37

7	POVODŇ V OBCI NEDACHLEBICE	38
	POVODŇ V OBCI NEDACHLEBICE V MINULOSTI	38
	FOTODOKUMENTACE POVODNÍ V OBCI	40
	OPATŘENÍ NA OCHRANU PŘED POVODŇMI	42
	Povodňové plány	42
	Povodňové prohlídky.....	42
	Předpovědní a hlásná služba.....	43
	Hlídková služba	43
	Povodňové záchranné a zabezpečovací práce	44
8	AKTUALIZACE POVODŇOVÉHO PLÁNU OBCE NEDACHLEBICE.....	46
	ÚVODNÍ ČÁST.....	46
	VĚCNÁ ČÁST	47
	Druhy očekávané povodně	49
	Míra nebezpečí povodně.....	50
	ORGANIZAČNÍ ČÁST	52
9	NÁVRH A DOPORUČENÍ NA ZLEPŠENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU	58
	ZÁVĚR	61
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	62
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	64
	SEZNAM OBRÁZKŮ	65
	SEZNAM TABULEK.....	66
	SEZNAM GRAFŮ	67
	SEZNAM PŘÍLOH.....	68

ÚVOD

V současné době je ochrana obyvatelstva jedním z nejdůležitějších úkolů jednotlivých států a jejich územních celků. V první řadě představuje hrozbu sama příroda, do které lidé svojí neopatrností nešetrně zasahují. Mezi živelné pohromy patří vichřice, požáry, sesuvy půdy, sněhové laviny, záplavy, povodně a zemětřesení. Dále jsou jako velké hrozby vnímány havárie. Jsou to zejména havárie s únikem nebezpečných látek do životního prostředí, např. havárie v chemickém průmyslu a skladech, radiační havárie, ropné havárie a další. Hrozbu představují i nemoci, epidemie a pandemie různého charakteru a původu. V neposlední řadě jsou velkou hrozbou teroristické útoky a válečné konflikty.

V životě každého člověka může nastat okamžik, kdy se stane svědkem mimořádných událostí, které přicházejí neočekávaně a mohou způsobit ztráty na životech a zdraví občanů a způsobit velké materiální škody. Ke zmírnění následků těchto mimořádných událostí přispívají zejména legislativní a organizační opatření. Nejdůležitější jsou v těchto případech složky Integrovaného záchranného systému, zejména Hasičský záchranný sbor ČR, poskytovatelé Zdravotnické záchranné služby a Policie ČR. Při záchranných a likvidačních pracích je potřeba i jiné pomoci, kterou poskytují ostatní složky a jednotlivci.

Z hlediska zhodnocení hrozeb v obci Nedachlebice lze za největší riziko považovat povodně, proto jsem se v mojí práci zaměřila na tuto problematiku. V její teoretické části se zabývám definováním a přiblížením ochrany obyvatelstva obecně, její legislativní úpravou a možnými hrozbami, které mohou nastat. V praktické části jsem se věnovala největší hrozbě, která může v obci Nedachlebice nastat, a tou jsou povodně. Provedla jsem dotazníkové šetření připravenosti obyvatel na mimořádné události, dále jsem zpracovala aktualizaci povodňového plánu, kde se zabývám povinnostmi a činnostmi obce ve všech třech stádiích – před, při a po povodních. Na závěr jsem vymezila prostor pro doporučení a opatření před dalšími mimořádnými událostmi.

Pro vypracování této bakalářské práce jsem čerpala podklady z platných právních předpisů a odborné literatury se zaměřením na krizové řízení a ochranu obyvatelstva, dalším významným zdrojem byly dokumenty poskytnuté obecním úřadem Nedachlebice. Základní metodou zpracování byla analyticko-syntetická metoda

Cílem bakalářské práce bylo analyzovat hrozby a rizika vyskytující se na území obce Nedačlebice se zaměřením na povodně a analyzovat současný stav připravenosti obyvatelstva na zvládnutí těchto mimořádných událostí. Následně navrhnout opatření ke zlepšení současného stavu.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OCHRANA OBYVATELSTVA

Historie ochrany obyvatelstva

Pojem ochrana obyvatelstva je často používán pro označení určitého sdruženého (integrovaného) systému vztahů, vazeb a konkrétních opatření k ochraně obyvatelstva a jeho majetku v nejrůznějších situacích, kdy může dojít k jejich ohrožení, počínaje „každodenními“ negativními událostmi, přes nejrůznější katastrofy a nouzové situace až po ozbrojený konflikt. V historii a také v současné době je pro tyto systémy v řadě zemí Evropy i světa používán pojem civilní ochrana nebo civilní obrana. [1]

Prvky ochrany člověka při mimořádných událostech jsou nerozlučně spjaty s celým jeho historickým vývojem. Relativně dlouhé období organizované ochrany obyvatelstva v našich zemích je možné rozdělit do několika časových úseků, z nichž každý má svoje významné a charakteristické prvky.

Historie ochrany obyvatelstva v Československé republice

Po první světové válce, v reakci na stále složitější vývoj mezinárodněpolitické situace a narůstajících obav z ohrožení obyvatelstva v případě vzniku válečného konfliktu letectvem, zvláště ve spojitosti s možným použitím otravných látek, bylo v Československu z iniciativy ministerstva obrany již v roce 1929 založeno Ústředí obrany obyvatelstva, které se zabývalo studiem možností protiletecké ochrany obyvatelstva a přípravou její organizace. Působilo na základě dobrovolnosti prostřednictvím místních výborů za polooficiální podpory ústředních úřadů a aktivní spoluúčasti organizací, které měly ve svém programu prvky brannosti. O rok později vznikla organizace Ochrana obyvatelstva proti leteckým útokům.

K výraznému posunu došlo v první polovině třicátých let minulého století, kdy bylo stále víc zřejmé, že tehdejší nacistické Německo, které zahájilo intenzivní výstavbu ozbrojených sil včetně vojenského letectva, bude prosazovat své agresivní cíle všemi prostředky. Československá republika reagovala pohotově na tuto situaci řadou konkrétních opatření, která vyústila mimo jiné v přijetí zákona č. 82/1935 Sb., o ochraně a obraně proti leteckým útokům. Vydáním tohoto zákona a zřízením Civilní protiletecké obrany byl vytvořen základ zákonného opatření pro OO. Tato přestala být dobrovolnou činností. Zodpovědnost za její

organizaci byla přenesena na státní orgány. Ústředním řízením CPO bylo pověřeno ministerstvo vnitra. [2]

V roce 1937 byly řídicí orgány a výkonné složky CPO téměř dobudovány a působily v těsné součinnosti s armádou. Výkonné složky zahrnovaly služby poplachové a hlásné, bezpečnostní a pořádkové, požární, asanační, samaritánské, spojovací a zpravodajské, zastírací a zvláštní technické. Zákon č. 75 z dubna 1938 svými doplňujícími ustanovení k zákonu č. 82/1935 Sb. byl již reakcí na bezprostřední ohrožení republiky fašistickým Německem. Během nacistické okupace byla CPO v r. 1941 fakticky likvidována a její složky, jednotky a materiální vybavení převzala německá protivzdušná obrana. Po osvobození v roce 1945 přestala bývalá CPO prakticky existovat.

Od dubna 1948 do července 1951 byly pozastaveny všechny likvidační kroky v protiletectvé ochraně a došlo k prvním opatřením k jejímu obnovení. V červnu 1948 byla vydána „Směrnice pro prozatímní organizaci protiletectvé ochrany“ s odvoláním na původní legislativní normy, tj. zákon č.82/1935 Sb., a návazná vládní nařízení. Dne 17. května 1950 byl přijat zákon č. 62/1950 Sb., o ochraně před požáry a jinými živelnými pohromami a 26. září 1950 bylo vydáno vládní nařízení o organizaci ochrany před požáry a jinými živelnými pohromami.

Léta 1951 - 1957 se vyznačují vznikem civilní obrany a její výstavbou v duchu centralistického pojetí státu pod přímým vlivem tehdejšího Sovětského svazu se zaměřením na ochranu proti konvenčním zbraním v případě ozbrojeného konfliktu.

V letech 1958 - 1975 plnila civilní obrana úkoly a opatření, spojené s ochranou obyvatelstva a národního hospodářství proti použití zbraní hromadného ničení v případě ozbrojeného konfliktu. Padesátá a šedesátá léta byla charakterizována především výstavbou úkrytů pro obyvatelstvo v kategorizovaných prostorech a snahou o plošné zabezpečení ochrany obyvatelstva prostředky individuální protichemické ochrany. Ústavním zákonem č. 143 ze dne 27. října 1968 o Československé federaci vznikla Československá (socialistická) republika jako federativní stát. Vznikl štáb civilní obrany na úrovni federace a štáby civilní obrany obou republik. Veliteli civilní obrany byli příslušní ministři vnitra.

V letech 1975 -1989 etapa se měnila pouze dílčími úpravami v závislosti na změnách ve společnosti. Je charakterizována přechodem civilní obrany z resortu federálního ministerstva vnitra k resortu federálního ministerstva obrany. Je věnována zvýšená pozornost problematice živelních pohrom a provozních havárií v období míru.

V červnu 1991 schválila Rada obrany státu Koncepti Civilní obrany České a Slovenské Federativní Republiky, která reagovala na trendy vývoje CO v zahraničí s cílem položit její hlavní zaměření na OO před mimořádnými událostmi nevojenského charakteru. K podstatné změně podmínek pro fungování CO došlo po rozdělení federálního státu a vzniku České republiky 1. ledna 1993. Tímto dnem funkci dřívějšího federálního štábu CO převzal Štáb CO České republiky. 17. března téhož roku bylo přijato Usnesení vlády České republiky č. 126/1993 Sb., ke stavu civilní ochrany České republiky, její struktuře a materiálními zabezpečení. V něm vláda konstatovala, že vytvoření nového systému CO se bude řešit společně s novou koncepcí Armády České republiky a bude plně respektovat Dodatkové protokoly I a II k Ženevským úmluvám. [2]

1. září 1993 byl rozkazem ministra obrany zřízen Hlavní úřad Civilní ochrany České republiky, který se stal orgánem Ministerstva obrany pro výkon státní správy ve věcech CO a současně nástupnickou organizací Štábu CO České republiky. 24. listopadu 1993 bylo přijato Usnesení vlády České republiky č. 660/1993 Sb. o právní úpravě zabezpečení výkonu státní správy ve věcech ochrany obyvatelstva v působnosti okresních úřadů.

Období 1993 – 1997 bylo vypracování nové koncepce OO poznamenáno jistou stagnací, která byla způsobena zejména opakovanými změnami v chystané reformě Armády ČR a absencí legislativy postihující problematiku OO vcelku. V roce 1997 přijala vláda ČR usnesení č. 710/1997 Sb., kterým uložila převést kompetenci výkonu státní správy ve věcech civilní ochrany z Ministerstva obrany na Ministerstvo vnitra a usnesením č. 53/1999 Sb. stanovila termín převodu na 1. ledna 2000. [2]

Přijetím zákona č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů, zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů a zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů, bylo naplněno výše zmíněné vládní usnesení č. 710 a do našeho právního řádu byl nově zaveden pojem ochrana obyvatelstva (zákon č. 239/2000 Sb.).

Legislativa obsahuje nezbytné právní normy, která stanoví konkrétní úkoly od ministerstev až po obce a také vybraným právníckým a fyzickým osobám. Vstupem výše uvedených zákonů v platnost a převodem civilní ochrany z působnosti Ministerstva obrany do působnosti Ministerstva vnitra dnem 1. ledna 2001 se Ministerstvo vnitra stalo garantem „civilní“ ochrany obyvatelstva a hlavním koordinátorem opatření ostatních zainteresovaných rezortů, které se týkají zábránám škod, přírodních a antropogenních havárií a krizových situací a opatření v období války tak, jak je obvyklé ve většině vyspělých evropských států.

2 ZÁKLADNÍ TERMINOLOGIE

Při vývoji odborných oblastí a obecného jazyka vznikají nové pojmy a současně s nimi i jejich obrazy pro komunikaci (čili termíny). Terminologie je nutnou základnou pro komunikaci, avšak má smysl pouze tehdy, pokud ji daná komunita pojme za svou. Komunikační jazyk je vždycky záležitostí dohody a bez té nemůže komunikace existovat. Níže uvedu několik základních pojmů vztahujících se k ochraně obyvatelstva.

Civilní obrana

Civilní obrana je plnění úkolů, jejichž cílem je chránit civilní obyvatelstvo před nebezpečím, pomoci mu odstranit bezprostřední účinky nepřátelských akcí nebo pohrom a také vytvořit nezbytné podmínky pro jeho přežití. [25]

Evakuace

Evakuací se zabezpečuje přemístění osob, zvířat, předmětů kulturní hodnoty, technického zařízení, popř. strojů a materiálů k zachování nutné výroby a nebezpečných látek z míst ohrožených mimořádnou událostí. [25]

Havárie

Havárií se rozumí mimořádná událost, ke které dojde v souvislosti s provozem technických zařízení a budov, při nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a při jejich přepravě, nebo při nakládání s nebezpečnými odpady. [25]

Hrozba

Hrozba je přírodní nebo člověkem podmíněný proces, který představuje možné ohrožení pro lidskou společnost. Při řešení krizových situací je nutné vždy počítat s určitou mírou rizika. Riziko jako takové nelze nikdy odstranit beze zbytku. Vždy zůstává nepoznaná část rizika jako riziko zbytkové. Cílem krizového managementu je minimalizovat toto riziko na přijatelnou společensko-ekonomickou úroveň. [20]

Humanitární pomoc

Humanitární pomocí se rozumí opatření prováděná za účelem pomoci obyvatelstvu postiženému mimořádnou událostí, v jejichž rámci se používají lidské a materiální zdroje. [25]

Likvidační práce

Likvidační práce jsou činností k odstranění následků způsobených MU. Např. hlídání požářiště, dekontaminace osob, odstraňování překážek na vodním toku, poskytnutí psychologické pomoci, nejnutnější stavební nebo demoliční práce omezující možnost vzniku zranění osob, které budou následně provádět asanační práce atd. [20]

Mimořádná událost

Mimořádná událost je škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. [20]

Ochrana obyvatelstva

Pojem ochrana obyvatelstva je často používán pro označení určitého sdruženého (integrovaného) systému vztahů, vazeb a konkrétních opatření k ochraně obyvatelstva a jeho majetku v nejrůznějších situacích, kdy může dojít k jejich ohrožení, počínaje „každodenními“ negativními událostmi, přes nejrůznější katastrofy a nouzové situace až po ozbrojený konflikt. Pro účely legislativy ČR – zákona č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění zákona č. 320/2002 Sb. – se pod pojmem ochrana obyvatelstva rozumí plnění úkolů civilní ochrany ve smyslu čl. 61 Dodatkového protokolu k Ženevským úmluvám z roku 1949 (Protokol I), zejména varování, evakuace, ukrytí a nouzové přežití obyvatelstva a další opatření k zabezpečení ochrany jeho života, zdraví a majetku. Dodatkový protokol k Ženevským úmluvám z roku 1949 o ochraně obětí ozbrojených konfliktů nemajících mezinárodní charakter (Protokol II) stanoví pravidla, která je nutno zachovávat v ozbrojených konfliktech, které nemají mezinárodní charakter. Pro oběti občanských válek se snaží vytvořit obdobný ochranný režim jako u obětí mezinárodních konfliktů. [3]

Preventivní opatření

Preventivním opatřením se rozumí opatření přijaté v důsledku události, jednání nebo opomenutí vedoucího k bezprostřední hrozbě ekologické újmy, jehož cílem je předejít takové újmě, nebo ji minimalizovat. [25]

Riziko

Rizikem se rozumí pravděpodobnost vzniku nežádoucího specifického účinku, ke kterému dojde během určité doby, nebo za určitých okolností. [25]

Záchranné práce

Záchranné práce jsou činnostmi k odvrácení nebo omezení bezprostředního působení rizik vzniklých mimořádnou událostí, zejména ve vztahu k ohrožení života, zdraví, majetku nebo ŽP a vedoucí k přerušení jejich příčin. [20]

Výše uvedené termíny jsou pouze výběrem pojmů, které jsou dle mého názoru v oblasti ochrany obyvatelstva nejfrekventovanější. Za základní zdroj informací vztažných k terminologii lze považovat Výkladový slovník krizového řízení, který vydalo Ministerstvo vnitra ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR v roce 2010.

3 LEGISLATIVA

Základem pro přípravu na mimořádné události, při záchranných a likvidačních pracích a ochraně obyvatelstva před a po vyhlášení krizových stavů je daná platná legislativa. Vymezuje integrovaný záchranný systém, jeho působnost a dále pravomoc státních orgánů a působnost orgánů územních samosprávných celků včetně povinností právnických osob při přípravě na vznik mimořádných událostí. Má podobu zákonů, nařízení vlády a vyhlášek ministerstev. Základními předpisy jsou:

Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, ve znění pozdějších předpisů

Definuje účast státu při zajišťování bezpečnosti republiky, seznamuje s vyhlášením nouzového stavu, stavu ohrožení státu, a okrajově i válečného stavu, stručně informuje o bezpečnostní radě státu. [5]

Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému

Zákon o IZS vymezuje integrovaný záchranný systém, stanoví složky integrovaného záchranného systému a jejich působnost, pokud tak nestanoví zvláštní právní předpis, působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků, práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na mimořádné události a při záchranných a likvidačních pracích a při ochraně obyvatelstva před a po dobu vyhlášení stavu nebezpečí, nouzového stavu, stavu ohrožení státu a válečného stavu. [6]

Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení

Tento zákon stanoví působnost a pravomoc státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků a práva a povinnosti právnických a fyzických osob při přípravě na krizové situace, které nesouvisejí se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením, a při jejich řešení a při ochraně kritické infrastruktury a odpovědnost za porušení těchto povinností. [7]

Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářském opatření pro krizové stavy

Zákon upravuje přípravu hospodářských opatření pro stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu a válečný stav a přijetí hospodářských opatření po vyhlášení krizových stavů. [8]

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách

Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů. [9]

Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky

Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropských společenství a stanoví systém prevence závažných havárií pro objekty a zařízení, v nichž je umístěna vybraná nebezpečná chemická látka nebo chemický přípravek s cílem snížit pravděpodobnost vzniku a omezit následky závažných havárií na zdraví a životy lidí, hospodářská zvířata, životní prostředí a majetek v objektech a zařízeních a v jejich okolí. [10]

Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

Zákon upravuje postavení, úkoly a členění ozbrojených sil České republiky, jejich řízení, přípravu a vybavení vojenským materiálem. Zákon dále upravuje použití vojenské zbraně vojáky v činné službě a náhradu škody. [11]

Metodika zpracování krizových plánů dle § 15 a § 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.

Metodika stanoví postup při zpracování krizového plánu ministerstva, jiného správního úřadu, České národní banky a jiného státního orgánu a krizového plánu územního samosprávného celku pro řešení krizových situací nesouvisejících se zajišťováním obrany České republiky před vnějším napadením. [12]

Metodický pokyn MŽP věstník č. 5/2003 k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby.

Tento zákon zahrnuje vymezení hlavních pojmů, hlásnou povodňovou službu, předpovědní povodňovou službu a schémata přenosu informací. [13]

Odvětvová norma TNV 75 29 31 - Povodňové plány

Tato norma platí pro vypracování povodňových plánů krajů, obcí s rozšířenou působností, obcí a nemovitostí, ohrožených povodněmi. Norma obsahuje: citované normativní doku-

menty, termíny a definice, podklady pro vypracování povodňového plánu, skladbu a obsah povodňového plánu. [14]

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Účelem zákona je vytvořit podmínky pro účinnou ochranu života a zdraví občanů a majetku před požáry a pro poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech stanovením povinností ministerstev a jiných správních úřadů, právnických a fyzických osob, postavení a působnosti orgánů státní správy a samosprávy na úseku požární ochrany, jakož i postavení a povinností jednotek požární ochrany. [15]

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie: a) práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví, b) soustavu orgánů ochrany veřejného zdraví, jejich působnost a pravomoc, c) úkoly dalších orgánů veřejné správy v oblasti hodnocení a snižování hluku z hlediska dlouhodobého průměrného hlukového zatížení životního prostředí. [16]

Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie, stanoví požadavky veterinární péče na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty, upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, soustavu, působnost a pravomoc orgánů vykonávajících státní správu v oblasti veterinární péče, jakož i některé odborné veterinární činnosti a jejich výkon. [17]

Legislativa vztahující se ke krizové oblasti je ve svém dlouhodobém konstituování a vývoji na velmi vysoké úrovni. Právní předpisy jsou v naší zemi velmi dobře zpracovány a jsou srovnatelné s nejvyspělejšími zeměmi.

4 OCHRANA OBYVATELSTVA PŘI MIMOŘÁDNÝCH UDÁLOSTECH

Ačkoliv mají občané našeho státu právo na zdravý a bezpečný život a přiměřenou ochranu svého majetku, přesto je řada situací, kdy je toto právo narušeno. Je úkolem všech orgánů státní správy a územní samosprávy napříč vertikálními strukturami i napříč jednotlivými resorty, aby činily příslušná opatření k eliminaci, či alespoň zmírnění dopadů nejrůznějších negativních jevů.

Podle české legislativy (zákon 239/2000 Sb., o IZS) se rozumí pod pojmem mimořádná událost škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací. Mimořádná událost, při níž je vyhlášen krizový stav (stav nebezpečí, nouzový stav, stav ohrožení státu, válečný stav), se nazývá krizovou situací (zákon č.240/2000 Sb., o krizovém řízení). Ve většině případů se dělí mimořádné události dle příčin na přírodní, nebo způsobené člověkem.

Ke zmírnění dopadů mimořádných událostí na obyvatelstvo lze využít například tato opatření:

- zřízení a provozování systému varování a tísňového informování obyvatelstva a vyzkoušení orgánů krizového řízení a složek IZS
- včasné, rychlé a správné předávání informací o reálně hrozící nebo již vzniklé mimořádné události
- příprava a použití prostředků ochrany dýchacích cest a povrchu těla, zejména improvizovaných
- plánování a organizace evakuace ohroženého obyvatelstva do bezpečných oblastí,
- využití vhodných prostorů k ukrytí
- zdravotnická pomoc všech stupňů a hygienická opatření k prevenci a likvidaci epidemií a dalšího zdravotního ohrožení
- prevence a likvidace požárů
- vyprošťování zavalených osob
- zabezpečení zásobování vodou, potravinami, energií, hygienickými a desinfekčními prostředky
- humanitární a další formy pomoci
- zabezpečení veřejného pořádku a bezpečnosti, regulace dopravních opatření
- záchrana majetku, hospodářského a domácího zvířectva
- odstraňování následků mimořádných událostí
- další opatření podle konkrétní situace [4]

4.1 Živelní pohromy

Ve vztahu k předmětné problematice, zde uvádím nejčastěji se vyskytující živelní pohromy v naší republice.

Povodně

Povodně představují jednu z nejčastějších živelních pohrom i v ČR. Způsobují rozsáhlé materiální škody, ztráty na životech, dochází k rozsáhlé devastaci krajiny a velkým ekologickým škodám. Základní právní normou je zákon č. 254/2001 Sb., o vodách.

Přírozená povodeň je zvýšení hladiny vody, která se následně rozlije po zemském povrchu. V ČR vznikají povodně táním sněhu, dlouhotrvajícími dešti nebo tvorbou ledových bariér při rozmrzání vodních toků. Časté jsou i přívalové povodně.

Zvláštní povodeň může nastat při stavbě nebo provozu vodního díla narušením vzdouvajícího tělesa (hráze vodního díla), poruchou hradicí konstrukce bezpečnostních a výpustných zařízení, nebo mimořádným vypouštěním vody z nádrže (nouzové řešení kritických situací z hlediska bezpečnosti vodního díla). **Rozlišujeme tři stupně povodňové aktivity:** první stupeň (stav bdělosti), druhý stupeň (stav pohotovosti), třetí stupeň (stav ohrožení).

Sesuvy půdy

Základní právní normou je obecně zákon č. 239/2000 Sb., o IZS. K sesuvům půdy dojde, když se poruší stabilita svahu. Dochází k tomu v důsledku přírodních procesů, nebo v důsledku lidské činnosti. Síly držící pohromadě vrchní vrstvu zemského povrchu a zabezpečující její vazby s podložím začnou být v tom okamžiku slabší než gravitace. Celá masa se dá do pohybu ze svahu a s sebou vše. Sklon svahu náchylného k sesuvu půdy bývá zpravidla větší než 22 stupňů.

Klasifikace sesuvu půdy

- pomalé sesuvy – rychlost je několik desítek centimetrů za rok, nezpůsobují náhlé škody, ale mohou se změnit v rychlejší
- středně rychlé sesuvy – rychlost v metrech za hodinu nebo za den. Je to většina sesuvů, lze přijímat účinná opatření k ochraně obyvatelstva
- rychlé sesuvy – desítky kilometrů za hodinu, není dostatek času na únik nebo evakuaci. Patří sem přívalové proudy (bahnité, kamenité) a laviny.

V ČR bylo dosud zaznamenáno cca 5000 sesuvů půdy, hlavně v severních Čechách. Na Moravě jsou nebezpečné oblasti v horách (Jeseníky, Beskydy).

Atmosférické poruchy

Základní právní normou je obecně zákon č. 239/2000 Sb., o IZS. Některé prvky počasí mohou ohrozit životy, zdraví a majetek obyvatelstva. Patří sem např. silný vítr, sucho, extrémní chlad či vedro nebo blesk.

Zemětřesení

Základní právní normou je obecně zákon č. 239/2000 Sb., o IZS. Zemětřesení je produktem procesů v zemské kůře. Vzniká náhlým uvolněním mechanické energie v zemském nitru. V případě, že zemětřesení vznikne pod mořským dnem, může vyvolat katastrofu v podobě ničivých přívalových vln (tsunami). Pro určení intenzity zemětřesení se používá řada stupnic, z nichž nejznámější je Richterova škála.

4.2 Mimořádné události způsobené člověkem

Aktuální statistiky jsou pádným důkazem toho, že člověk je svým chováním nebezpečný sám sobě. Podle statistické ročenky Hasičského záchranného sboru ČR z roku 2014 je patrné, že antropogenních nehod stále narůstá. Zatímco v roce 2009 bylo evidovaných 105014 zásahů, v roce 2013 jich bylo 112281.

Požáry

Základní právní normou je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Požár je nutné charakterizovat jako nežádoucí, neovládané a zpravidla již neovladatelné hoření. V řadě případů vzniká z nedbalosti, neopatrnosti nebo úmyslu člověka. Požár je často druhotným účinkem některých dalších mimořádných událostí. Požáry vzniklé působením přírodních živlů jsou v ČR méně časté než ty, které způsobí člověk. Nebezpečí ohrožení obyvatelstva při požáru jsou: snížený obsah kyslíku v ovzduší, zvýšená teplota prostředí, kouř, toxicita vznikajících zplodin hoření. V roce 2013 bylo v ČR 16563 zásahů JPO při požárech.

Havárie s únikem nebezpečných látek

Základní právní normou jsou zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami, vyhláška ministerstva vnitra č. 103/2006 Sb., o stanovení zásad pro vymezení zóny havarijního plánování a o rozsahu a

způsobu vypracování vnějšího havarijního plánu a zákon č. 239/2000 Sb., o IZS. Jsou to události, kdy dojde k havárii při výrobě, manipulaci, skladování a používání nebezpečných látek či výrobků z nich za současného úniku těchto látek. Největší ohrožení pro člověka představuje únik plynů nebo par látek, které jsou hořlavé, výbušné, jedovaté nebo jinak zdraví škodlivé. V ČR patří mezi tyto látky zejména amoniak, chlor, sirouhlík, sirovodík, formaldehyd, kyanovodík, sulfan, fosgen, fluorovodík, chlorovodík, oxid uhelnatý. Za rok 2013 zasahovaly JPO při úniku nebezpečných chemických látek 5253 krát (ropné produkty 4107 krát).

Radiační havárie

Je to únik radioaktivních látek, jehož následky by se mohly dotýkat zdraví obyvatelstva v okolí místa úniku. Při radiační havárii se provádějí mimořádná opatření na ochranu zdraví obyvatelstva. Radioaktivní látky jsou látky, které obsahují nestabilní izotopy prvků. Jádra těchto prvků se přeměňují v jádra jiných izotopů a přitom vysílají ionizující záření, především záření gama, částic beta, částic alfa, případně neutronů. Při vnějším ozáření lidského organismu je nejnebezpečnější záření gama, při ozáření z povrchové kontaminace záření beta a při vnitřní kontaminaci (vdechováním) záření alfa. Nejvýznamnějšími zdroji elektrické energie v ČR jsou mimo tepelných elektráren spalujících uhlí, jaderná elektrárna v Dukovanech na jižní Moravě a jaderná elektrárna v Temelíně v jižních Čechách. V loňském roce byl v ČR zaznamenán jeden případ radiační havárie.

Teroristické akce

Teroristické útoky jsou nejčastěji doprovázeny použitím výbušnin a mohou být doprovázeny i použitím jaderných, radiologických, chemických a biologických zbraní, látek a prostředků. Cílem teroristů je upozornit na sebe, zastrašit a uškodit tak, aby to otrásl veřejným míněním v postižené oblasti. Proto se zaměřují na místa, kde mohou zasáhnout co nejvíce osob, nebo způsobit co největší škody a to nejen materiální, ale i kulturní, historické apod.

Válečný stav

Za válečného stavu bude obyvatelstvo ohroženo zejména v prostorech intenzivních bojových střetů, při masových leteckých a raketových úderech, v prostorech diverzní činnosti a při použití zbraní hromadného ničení. Základní opatření k ochraně obyvatelstva jsou plně-

na jako úkoly civilní ochrany v souladu s Dodatkovým protokolem k Ženevským úmluvám z 12. srpna 1949 o ochraně obětí mezinárodních ozbrojených konfliktů (Protokol I).

Výše popsaný stav se ještě v nedávné minulosti jevil jako naprostá fantazie, ale s aktuálním vývojem vnějšího bezpečnostního prostředí, i vnímáním dané problematiky nabývá na významu a může se změnit v aktuální hrozbu.

4.3 Ostatní mimořádné události

Epidemie

Základní právní normou je zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví. Epidemie je časově a místně ohraničený výskyt infekční nemoci. V ČR se za epidemii považuje stav, kdy je nakaženo více než 2 000 pacientů na 100 000 obyvatel. Příčinou vzniku bývá nakažený jedinec, nebo nosič. Cesta přenosu je např. z kontaminované potravin, vzduchu, vody, nebo přímý přenos.

Epozootie

Základní právní normou je zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči. Epozootie je prudké nakažlivé onemocnění zvířat, které se rychle šíří i mimo oblast původního výskytu; epizootický proces je charakterizován středním stupněm intenzivnosti s tendencí k značnému rozšíření mezi zvířaty postiženého stáda, v regionu i celé země. Možnými zdroji vzniku nákazy jsou aerogenní cesta, dovoz veterinárního zboží z jiných zemí, nekontrolované přemísťování zvířat, volně žijící zvěř, pasivní přenos (lidský činitel, dopravní prostředky, krmiva, turistika).

Člověk dnešní doby musí čelit různým nástrahám každý den, žijeme ve velice nebezpečné době a je třeba být velmi obezřetný. Hlavní roli v bezpečnosti občanů zastává stát – chrání své občany legislativou a bezpečnostními složkami. Problematice ochrany obyvatelstva je třeba věnovat dostatečnou pozornost na všech úrovních života společnosti.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 CHARAKTERISTIKA OBCE NEDACHLEBICE

Historie obce Nedachlebice

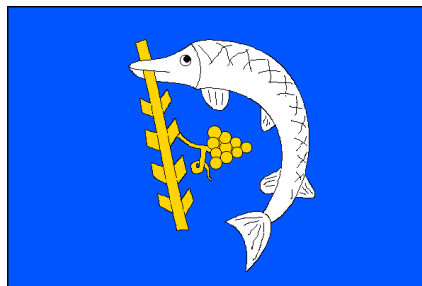
Nedachlebice byly původně zeměpanským zbožím, které Přemysl I. Daroval r. 1209 olomoucké kapitule. Později se vesnice stala majetkem Kuželů, jejichž jedna větev se psala po Nedachlebicích (1340 Boček z Nedachlebic, 1366-92 Viknan, Jaroslav, Janáč a Matyáš z Nedachlebic, 1492 Arnošt Kužel ze Žeravic). Za jejich vlády, patrně někdy ve 14. století byla v osadě vybudována tvrz. Z dalších významnějších nedachlebicických pánů jmenujme vladyky z Korotína (1520-60) a Janaury ze Strachnova (1574-1603).

Majitelé se rychle střídali, až v r. 1618 koupil Nedachlebice Fridrich z Kounic. K uherskobrodskému panství Kouniců náležely Nedachlebice až do konce patrimoniální správy. Nejstarší obecní typář měl v pečetním poli motiv vinného hroznu a vinařského nože, opis majuskulou NEDAGLEBICE DEDINA 1690 (srov.: J. Vitek, Slovácká dědina Nedachlebice, 1928 str. 125; Uherskohradištsko – VM, Brno 1992 str. 586). Znamení na pečeti upomíná na kdysi kvetoucí vinařství. K tomu nutno poznamenat, že kromě vinic se v Nedachlebicích dařilo chovu ryb- v roce 1686 tu bylo devět rybníků. Do konce 19. Století vinohrady zcela vymizely, rybníky jsou nyní znovu obnovovány.

Na tradice navázal i autor návrhů nové obecní symboliky, uplatněna byl jak motiv vinného hroznu, tak ryby, coby připomínka kdysi četných rybníků. Štika v návrhu drží v tlamě osekkanou větev, upravený symbol, převzatý z erbu někdejších držitelů osady a pánů na nedachlebicické tvrzi – Janaurů ze Strachnova. [19]

Obrázek 1 Znak obce Nedachlebice
[<https://www.nedachlebice.cz>]

Obrázek 2 Vlajka obce Nedachlebice
[<https://www.nedachlebice.cz>]

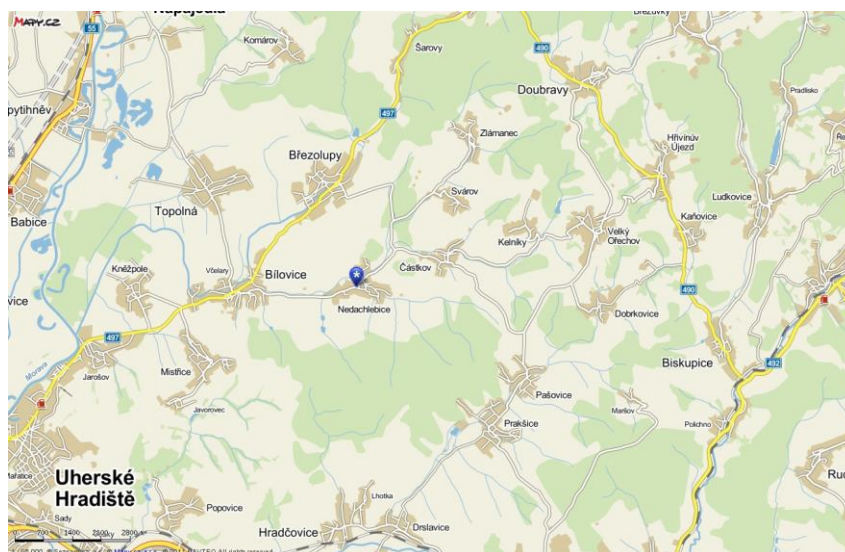
Základní údaje obce Nedachlebice

Poloha obce

Nedachlebice leží na 35 stupních 15 minutách 38 vteřinách východní zeměpisné délky a na 49 stupních 9, minutách severní zeměpisné šířky. Území zabírá převážnou většinou vyvýšeninu posledních výběžků moravských Karpat. Průměrná výška nedachlebských vypnulín je 295m nad mořem, průměrná nadmořská výška nížin pak činí 205m. Nejvyšší bod má 346m a nejnižší 203m. [19]

Části obce	Horní konec, Holiška, Podbúdí
Počet obyvatel	809
Počet domů	298
Rok založení	1209
Nadmořská výška	205 m
okres	Uherské Hradiště
UTO	572
PSC	687 15

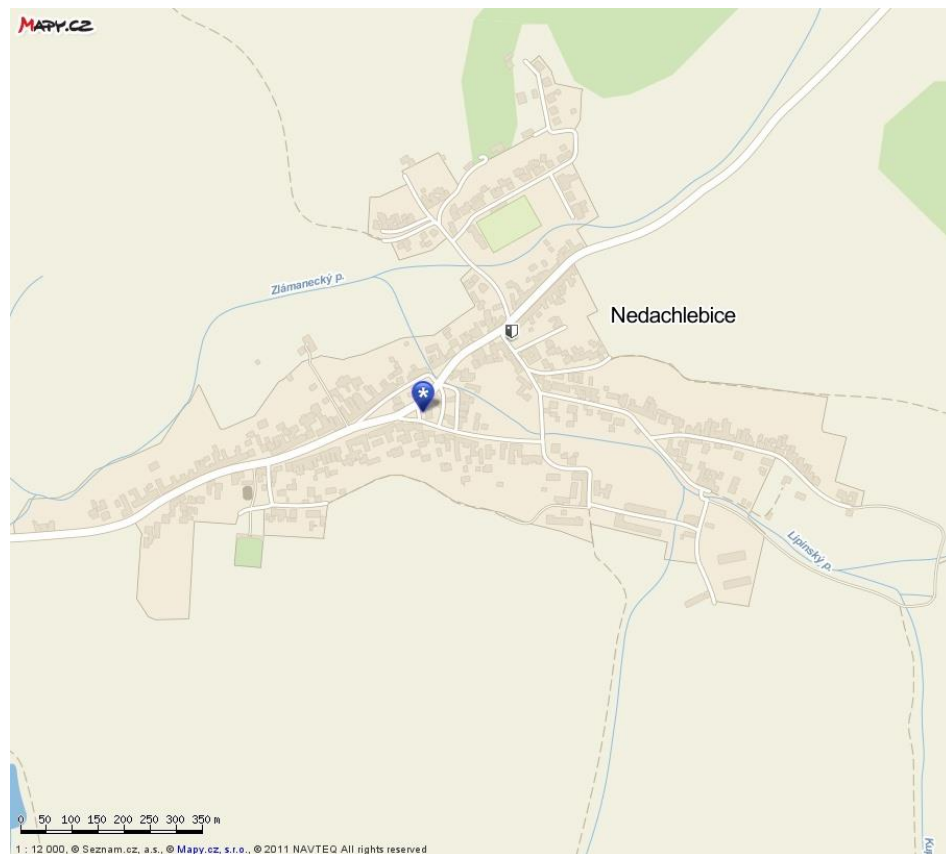
Tabulka č. 1 Základní údaje o obci [<https://www.nedachlebice.cz>]

Obrázek 3 Poloha obce [www.maps.google.cz]

Přírodní zdroje

Nedachlebice mají katastrální výměru 1159,04 ha. Z toho lesní půda zabírá 511,29 ha, louky 113,72, orná půda leží na 438,12 ha a ostatní plochy mají rozlohu 40,34 ha. Rozloha ovocných sadů je 7,18 ha, vodní plocha se rozkládá na 5,29 ha, zahrady zabírají 29,07 ha a zemědělská půda má 588,10 ha. V obci nejsou známy žádné těžitelné suroviny. V minulosti zde byl pouze zřejmě kamenolom ve Skalce. Svědčilo by o tom okolní prostředí – zůstal zde znatelný odkryv (zejména pískovec).

Obrázek 4 *Mapa obce Nedachlebice* [<https://maps.google.cz>]

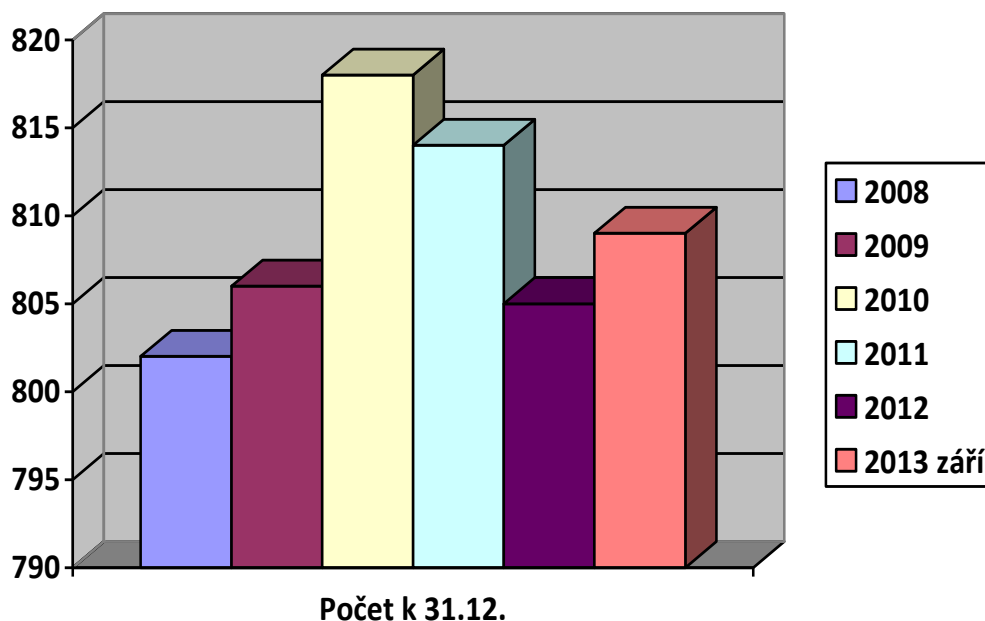
Obyvatelstvo, osídlení

Statistika pohybu obyvatel v letech 2008 -2013

Rok	Počet k 31.12.	Narození	Přistěhování	Úmrtí	Odstěhování
2008	802	2	46	9	17
2009	806	5	14	7	8
2010	818	7	16	5	6
2011	814	8	21	8	25
2012	805	5	11	17	8
2013 září	809	3	17	7	9

Tabulka č. 2 *Statistika pohybu obyvatel* [evidence obyvatel OU Nedachlebice]

Grafové znázornění pohybu obyvatel v letech 2008-2013, počet ke dni 31.12.

Graf č.1 *Statistika počtu obyvatel* [evidence obyvatel OU Nedachlebice]

Poměrně rozsáhlé představení obce jsem považovala za vhodné především z důvodu možnosti komplexnějšího pohledu na vlastní problematiku povodní v této lokalitě.

6 DOTAZNÍKOVÉ ŠETŘENÍ ÚROVNĚ ZNALOSTÍ A PŘIPRAVENOSTI OBYVATELSTVA OBCE NEDACHLEBICE NA MIMOŘÁDNÉ UDÁLOSTI

Dotazníkový výzkum

Dotazníkové šetření znalostí a připravenosti obyvatel obce Nedachlebice na mimořádné události bylo uskutečněno v termínu od 8. října do 31. října 2013. Cílem výzkumu bylo zjistit, jestli mají obyvatelé obce Nedachlebice povědomí a základní znalosti, jak se zachovat v krizových situacích.

Metodika průzkumu

Průzkum byl realizován formou anonymního a dobrovolného dotazníkového šetření. Dotazníky byly doručeny do poštovní schránky každého obytného domu. Další dotazníky byly volně k odebrání na veřejném místě (v hale OÚ Nedachlebice). Distribuováno bylo celkem 300 dotazníků. K 31. říjnu 2013 bylo na určené místo vráceno celkem 140 dotazníků. Z toho řádně vyplněných 136 dotazníků a neplatných 4 dotazníků. Celková návratnost činila 46,6 %, z toho platných 45,3 % a neplatných 1,3 %. Dotazník obsahoval celkem 8 otázek, přesné znění otázek bylo následující:

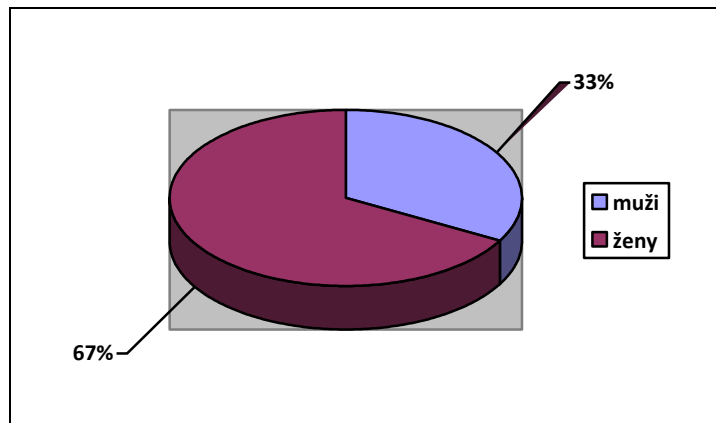
1. Pohlaví
2. Věk
3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
3. Znáte varovné signály?
4. Umíte poskytnout první pomoc?
5. Víte, co má obsahovat evakuační zavazadlo?
6. Znáte z paměti telefonní čísla na záchranou službu, hasiče a policii?
7. Víte jak se zachovat, pokud jste účastníkem neštěstí, nehody, přírodní pohromy?
8. Víte, kde je ve vašem okolí nejbližší kryt civilní ochrany?

Struktura respondentů

Vyhodnocení struktury respondentů bylo možné na základě vyplněných základních identifikačních údajů, které respondenti vyplnili v dotazníku (pohlaví, věková kategorie, vzdělání). Tyto údaje jsou velmi důležité pro vyhodnocení dotazníku. Všichni respondenti uvedli své identifikační údaje. Údaje slouží jen pro vyhodnocení tohoto průzkumu a nebudou použity k jiným účelům.

Struktura respondentů podle pohlaví

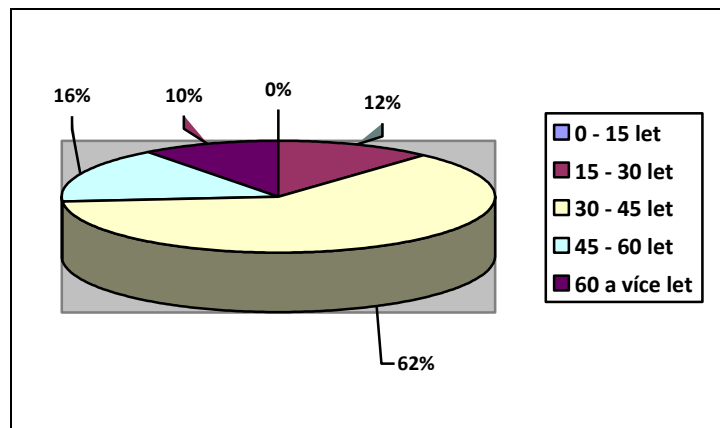
Z celkového počtu 136 respondentů bylo 45 mužů a 91 žen. V procentuálním vyjádření jde o 33 % mužů a 67 % žen.

Graf 2 Struktura respondentů podle pohlaví [dotazník]

Struktura respondentů podle věkových kategorií

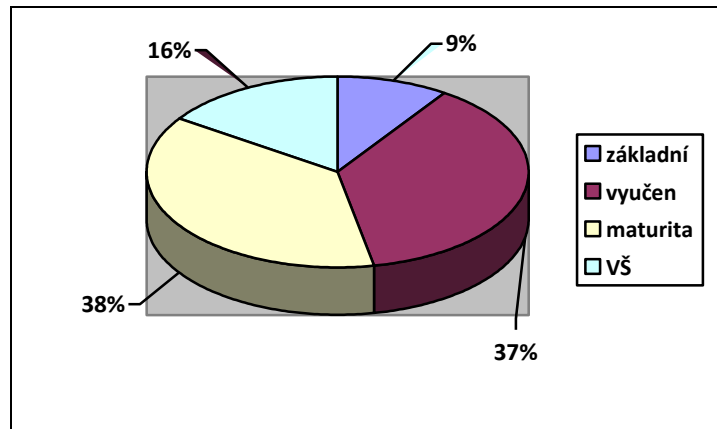
Údaje o svém věku uvedli všichni respondenti. Z celkového počtu 136 respondentů bylo ve věku 0-15 let 0 respondentů, ve věku 15-30 let 16 respondentů, ve věku 30-45 let 84 respondentů, ve věku 45-60 let 22 respondentů a ve věku 60 a více let 14 respondentů.

Graf 3 Struktura respondentů podle věkových kategorií [dotazník]

Struktura respondentů podle dosaženého vzdělání

Nejvyšší dosažené vzdělání uvedli opět všichni, to je celkem 136 respondentů. Základní vzdělání uvedlo 13 respondentů (9,4%), vyučení bez maturity uvedlo 51 respondentů (37,5%), střední s maturitou uvedlo 51 respondentů (37,5%) a vysokoškolské vzdělání uvedlo 21 respondentů (15,6%).

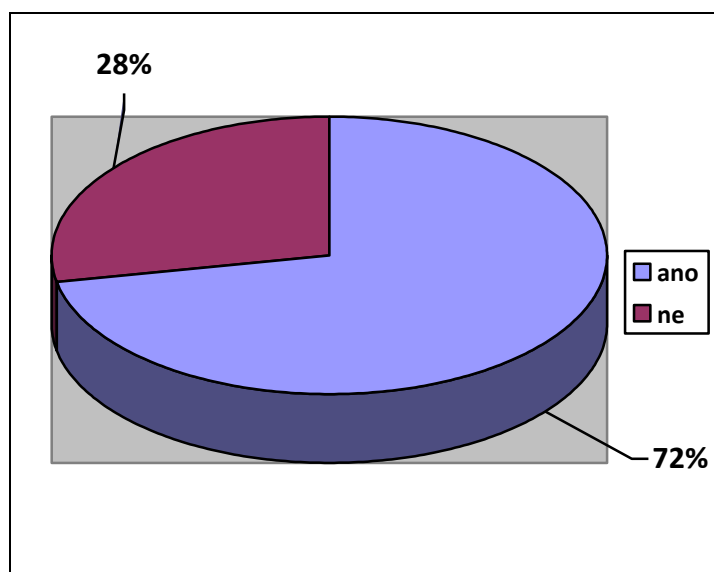

Graf 4 *Struktura respondentů podle dosaženého vzdělání* [dotazník]

Vyhodnocení dotazníkového průzkumu

Vyhodnocení otázky č. 3. „Znáte varovné signály?“

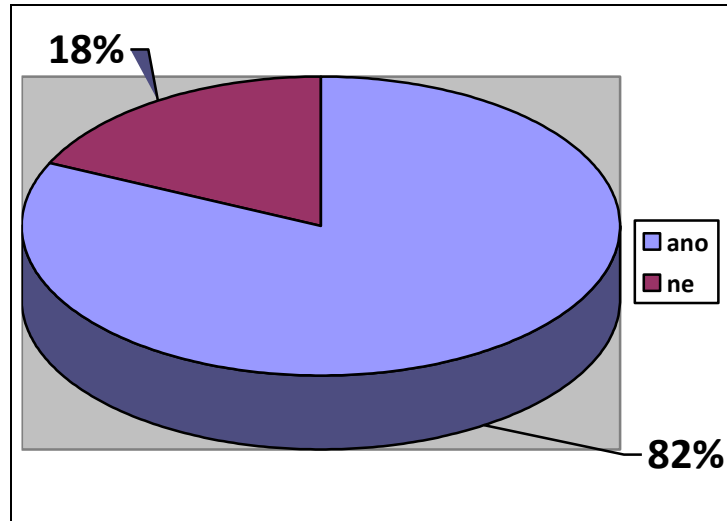
Z celkového počtu 136 respondentů uvedlo odpověď „NE“ 38 respondentů (28,1%), „ANO“ 98 respondentů (71,9%).

Graf 5 *„Znáte varovné signály?“* [dotazník]

Vyhodnocení otázky č. 4. „Umíte poskytnout první pomoc?“

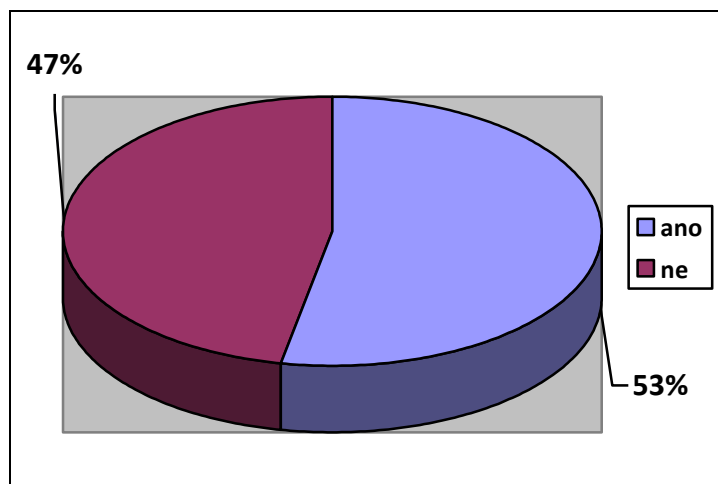
Z celkového počtu 136 respondentů uvedlo odpověď „NE“ 25 respondentů (17,8%), „ANO“ 111 respondentů (82,2%).

Graf 6 „Umíte poskytnout první pomoc?“ [dotazník]

Vyhodnocení otázky č. 5. „Víte, co má obsahovat evakuační zavazadlo?“

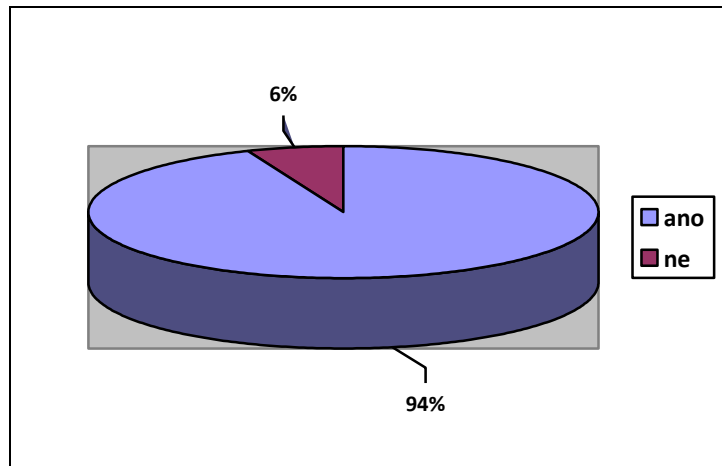
Z celkového počtu 136 respondentů uvedlo odpověď „NE“ 64 respondentů (46,9%), „ANO“ 72 respondentů (53,1%).

Graf 7 „Víte, co má obsahovat evakuační zavazadlo?“ [dotazník]

Vyhodnocení otázky č. 6. „Znáte zpaměti telefonní čísla na záchrannou službu, hasiče a policii?“

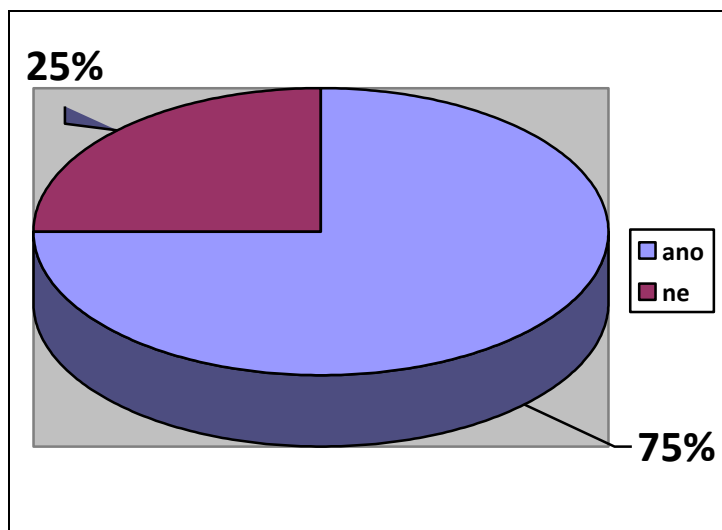
Z celkového počtu 136 respondentů uvedlo odpověď „NE“ 8 respondentů (6,2%), „ANO“ 128 respondentů (93,8%).

Graf 8 „Znáte zpaměti tel. čísla na záchr. službu, hasiče, policii?“ [dotazník]

Vyhodnocení otázky č. 7. „Víte jak se zachovat, pokud jste účastníkem neštěstí, nehody, přírodní pohromy?“

Z celkového počtu 136 respondentů uvedlo odpověď „NE“ 34 respondentů (25%), „ANO“ 102 respondentů (75%).

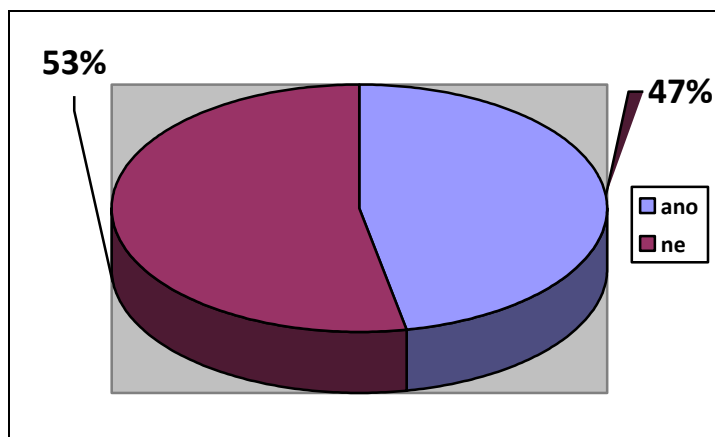

Graf 9 „Víte jak se zachovat, pokud jste účastníkem neštěstí, nehody, přírodní pohromy?“

[dotazník]

Vyhodnocení otázky č. 8. „Víte, kde ve vašem okolí se nachází nejbližší kryt civilní ochrany?“

Z celkového počtu 136 respondentů uvedlo odpověď „NE“ 72 respondentů (53,1%), „ANO“ 64 respondentů (46,9%).

Graf 10 „Víte, kde ve vašem okolí se nachází nejbližší kryt civilní ochrany?“ [dotazník]

Shrnutí

Cílem dotazníkového šetření bylo zjistit, jaké mají obyvatelé obce Nedachlebice znalosti o chování v krizových situacích. Z vyhodnocení dotazníků vyplynulo především zjištění, že zejména mladí lidé nemají zájem o vyplňování dotazníků a to ani v případě, že se zaměřují na místo, ve kterém žijí. Nejvíce respondentů odpovídalo věkové kategorii 30 - 45 let a to převážně ženy. Dále se do dotazníkového průzkumu zapojili nejvíce respondenti se středním vzděláním (vyučen, maturita). Nejméně respondentů mělo dosaženo vysokoškolské vzdělání a základní vzdělání.

Z průzkumu dále vyplývá, že většina občanů je velmi dobře informovaná a má dobré znalosti, co se týká chování v krizové situaci. Většina obyvatel by zvládla oznámit krizovou situaci, přivolat záchrannou službu a poskytnout první pomoc, předpokládáme-li, že všichni odpovídali pravdivě. Otázkou zůstává, jestli jsou všichni respondenti schopni těchto znalostí naplno využít v konkrétní krizové situaci. Obyvatelé obce Nedachlebice byli již několikrát nuceni si tyto své znalosti vyzkoušet v praxi. Hrozba, která se tady vyskytuje opakovaně, jsou záplavy a povodně. Tato mimořádná událost zasahuje obyvatele obce z hlediska ohrožení obyvatel nejvíce, proto se zaměřím v další části mé práce na tuto problematiku.

7 POVODNĚ V OBCI NEDACHLEBICE

Povodně v obci Nedachlebice v minulosti

Obec Nedachlebice zasáhly povodně již několikrát, největší povodeň se zde přehnala v roce 1997, kdy byla vodou zasažena velká část Moravy. Povodeň byla nebývale silná, mluvilo se o stoleté vodě. Voda dosahovala výšky cca 1 metru. V okolí se rozvodnily všechny potoky, rybníky, řeka Morava a Olšava. Mnoho lidí přišlo o život a voda napáchala obrovské škody na majetku. V obci Nedachlebice naštěstí žádný lidský život ztracen nebyl. Škody na majetku zde byly ale velké. Většina rodinných domů měla zaplavené sklepy, obytné prostory, zničené zahrady a příjezdové cesty. Kanalizace nestíhala vodu odvádět, takže tekla proudem po cestách, silnicích a zaplavovala a odnášela vše, co jí přišlo do cesty. Půda nasáklá vodou již nestíhala vodu vsakovat a pole vypadala jako rybníky. Vodu z pole v místní části Holíška, které bezprostředně sousedí s obytnou zónou, museli odčerpávat místní dobrovolní hasiči hasiči. Občané i dobrovolní hasiči měli plné ruce práce s odčerpáváním vody a následným vyklizením a sušením objektů.

V roce 2010 v měsících květnu a červnu byla obec Nedachlebice a mnoho dalších měst a obcí vlivem přívalových dešťů opět zasaženo povodní. Voda napáchala velké materiální škody a v některých místech republiky přišli o život i lidé. Obec Nedachlebice byla zasažena hned dvakrát přívalovými dešti, které způsobily škody občanům, naštěstí zde nebyl ztracen lidský život a nikdo nebyl vážně zraněn. Po těchto povodních následovala 12. 6. 2010 větrná smršť, která způsobila nemalé škody na rodinných domech, stodolách. Silný vítr vyvracel stromy, které naštěstí nikoho nezranily. Vlivem povodní byl poškozen most u mateřské školy a pálenice, řada občanů čerpala vodu ze zaplavených sklepů. Většina občanů se zachovala správně a pomáhala ostatním likvidovat škody. Našli se však i tací, kteří aby ubránili své majetky, pouštěli vodu na své sousedy a způsobili jim ještě větší škody. Místní dobrovolní hasiči opět pomáhali všem potřebným s odčerpáváním vody ze sklepů, vysoušením a likvidací škod.

Článek z obecních novin obce Nedachlebice

„úterý 2. června 2010 se občané Nedachlebic probudili do velmi deštivého rána. Celou noc intenzivní déšť bičoval již tak velmi nasátou půdu a voda rychle stékala do našeho Zlámanského potoka, který nebezpečně hučel a zvedal svou hladinu až po několik centimetrů od koruny mostu. Hrozil rok 1997 a nakonec se to i stalo. Vybudovaná hráz u Ohrádky se přelila a část Skalečnick zaplavovala voda. Jen díky tomu, že přestalo nenadále pršet a voda se zastavila jen jeden centimetr od vrcholu zídky, který dělí domek od části Skalečnicku občanky Bilavčikové Libuše č.p. 23, která má svůj pozemek a domek v nejnižší části. Již preventivně pomáhali naši hasiči a stavěli z plechů ochrannou hráz. Voda z potoka rychle odtékala, jeho hladina rychle klesala, ale Skalečnick byl zcela naplněn vodou. Hrozilo dlouhodobé vsakování a část lidí z Holýšek čekalo dlouhodobé čerpání sklepů, které již stejně trvalo víc jak čtrnáct dní po předchozích deštích. V nejméně postižených domech u Hubáčků a Bilavčiků se sešly na pomoc celé rodiny. Mladí lidé dali hlavy dohromady a vznikl nápad Zdenka Hubáčka mladšího bytem v Kněžpoli prokopat kanál přes pozemek paní Bilavčikové, položit roury a urychlit tak odvodnění Skalečnicku. Slovo dalo slovo i se starostou obce panem Němečkem a večer rozhodli, že hned 3. června se pustí do díla. A také hned ráno se sešla parta mladých lidí, která začala kopat. Po celou noc odčerpávali naši hasiči Milan Minář, Jiří Kníchal a Zbyněk Juřena čerpadlem vodu, ale byl to marný boj. Voda na Skalečnick stále přitékala a toto úsilí nevedlo k žádným výsledkům. Než přivezli roury, parta chlapů již vykopala vytyčený kanál, chlapi položili roury a mohu zde jako kronikářka napsat, že 3. června roku 2010 v pravé poledne nastal historický okamžik a v novodobé historii byl poprvé odvodněn Skalečnick a voda mohla odtékat do již vybudované kanalizace, která neplnila svou funkci. Voda tekla celou noc a stále teče i dnes 7. června, kdy toto píši, věřím, že to má svůj smysl a bude rychleji a účinněji vysušen prostor Skalečnicku a lidé z Holýšek si mohou oddechnout, že se jim voda znovu ztratí z jejich sklepů., [22]

Zdeňka Ondrová, kronikářka

Fotodokumentace povodní v obci

Obrázek 5 *most u sportovního areálu* [fotodokumentace OÚ Nedachlebice]

Obrázek 6 *Zaplavení zahrad a polí* [fotodokumentace OÚ Nedachlebice]

Fotodokumentace povodní v obci

Obrázek 7 Zaplavení fotbalového hřiště [fotodokumentace OÚ Nedachlebice]

Obrázek 8 Zaplavení pálenice [fotodokumentace OÚ Nedachlebice]

Jak je z fotodokumentace patrné, škody způsobené vodou byly značné a bylo potřeba spoustu lidské síly a financí k jejich likvidaci.

Opatření na ochranu před povodněmi

Povodňové plány

Jsou to základní články ochrany proti povodním. Je to dokument, který má v době povodně připomenout, kde a jaký vodní stav je varující, či nebezpečný, co, jak a kdy udělat. Obsahuje preventivní opatření na ochranu před povodněmi a opatření při povodni. Kromě toho obsahuje vytypování všech ohrožených objektů v obci a způsob jejich ochrany. Nezbytnou součástí povodňového plánu je i seznam všech článků povodňové služby, adres a tel. čísel. Povodňový plán obce je dokument, který určuje způsob sledování vodních stavů a dešťových srážek, zajištění včasných a spolehlivých informací o vývoji povodně, ovlivnění odtokového režimu na tocích a v zátopě. Dále slouží ke koordinaci činností v době povodňové situace. Určuje způsob provedení aktivizace povodňových orgánů, zabezpečení hlásné a hlídkové služby a ochranu objektů, plán organizace záchranných prací, zabezpečení náhradních funkcí a služeb v území zasaženém povodní. PP je základním dokumentem pro řízení povodňové ochrany v daném území, je podkladem pro rozhodování povodňové komise obce.

Povodňové plány vychází z platných právních norem, které upravují tuto problematiku a respektují dřívější zkušenosti. Při změnách na tocích a odvodňovacích příkopech je nutno povodňový plán aktualizovat. Ochrana před povodněmi řeší zákon 254/2001 Sb. o vodách ve znění pozdějších předpisů – v paragrafu 63 až 87 sbírky. Povodněmi se ve smyslu zákona rozumí přechodné výrazné zvýšení hladiny vodního toku, nebo jiných povrchových vod, při kterém voda již zaplavuje území mimo koryto vodního toku a může způsobit škody.

Povodňové prohlídky

Jsou preventivní opatření, zjišťuje se, zda na vodních tocích nebo na objektech nebo v zátopových územích nejsou závady, které by mohly zvýšit nebezpečí povodní, např. zátarasy, spadlé stromy, nádrže, podemleté břehy, narušené hráze a podobně. Povodňové prohlídky provádí povodňový orgán obce (u menších starosta, u větších stavební komise) zpravidla se správcem toku, nikoliv povodňová komise. Správci toků mají povinnost zpracovat plán prohlídek na tocích ve své správě. O výsledku povodňové prohlídky musí být učiněn zápis do povodňové knihy. Zjištěné nedostatky musí být řešeny. Při zjištění závad, jejichž odstranění bude déletrvající, provést o tom záznam v povodňovém plánu. Prohlídky se provádě-

dějí nejméně 1x ročně, nejlépe před obdobím jarního tání. V povodňovém plánu musí být stanoveno, kdo bude za obec provádět prohlídky, rozsah těchto prohlídek a rozsah spolupráce se správci toků. Dále vlastníci pozemků, na nichž se nachází koryta vodních toků, musí dodržovat §50 zákona 254/2001 Sb. o vodách ve znění pozdějších předpisů.

Předpovědní a hlásná služba

Předpovědní povodňovou službu provádí Český hydrometeorologický ústav pro vybrané profily na území ČR. Jde o předpověď možnosti vzniku povodně a očekávaných vodních stavů. Seznam vybraných profilů a způsob získávání předpovědí je třeba dohodnout s místně příslušnou pobočkou ČHMU. Pro většinu obcí, zejména na drobných vodních tocích, není předpovědní služba prováděna. Pod pojmem hlásná povodňová služba se rozumí:

- varování obyvatelstva v místě povodně (obecní rozhlas, ústní sdělení)
- varování orgánů a organizací ohrožených povodněmi (telefon, fax)
- varování povodňových orgánů ležících níže na toku o průběhu povodně (telefon)
- hlášení vyšším povodňovým orgánům o vývoji povodňové situace (telefon, fax)

V případě závad zjištěných hlídkovou službou okamžité informování příslušného správce a povodňovou komisí. Organizace hlásné služby je stanovena povodňovým plánem – kdo, kdy, komu, jak často hlásí, co se hlásí. Hlásnou službu zajišťuje povodňový orgán obce. O všech hlášených zprávách musí být veden záznam v povodňové knize.

Hlídková služba

Hlídkovou službu zajišťuje povodňový orgán obce. Jedná se o zajištění osoby, nebo skupiny osob, které budou během povodně objíždět místa se značkami pro vyhlášení stupňů povodňové aktivity, ohrožená místa a objekty a budou podávat hlášení povodňové komisi obce. Na základě jejich hlášení bude PK vyhlášovat stupně povodňové aktivity, přijímat opatření a vykonávat hlásnou službu. Podrobnosti k organizaci hlídkové služby musí být uvedeny v povodňovém plánu – kdo hlídky provádí, jak často, které objekty nebo značky sleduje, jaké dopravní prostředky má k dispozici apod. Je vhodné určit náhradníky a náhradní dopravní prostředky. Rovněž se doporučuje vybrat ty osoby, které nemají své bydli nebo majetek v zátopovém území, nebo nejsou pracovníčně vázání na jiné pracoviště v případě povodňových stavů. Která místa je vhodné sledovat, stanoví povodňová komise

na základě zkušeností z předchozích povodní. Hlídková služba se uvádí v činnosti zpravidla po dosažení 1. SPA - stanoveno povodňovým plánem.

Povodňové záchranné a zabezpečovací práce

Povodňové zabezpečovací práce jsou souhrnem činností, sloužících ke zmírnění průběhu povodně a jejich následků a k ochraně vodního toku nebo objektů. Jedná se o činnosti, jako např. odstraňování naplavených překážek pod mosty, ochrana koryta toku navážením velkých kamenů, utěsnění hráze pytli s pískem apod. Při povodňových prohlídkách nebo ze zkušeností z minulých povodní je třeba vytipovat místa, kde k ohrožení může dojít a připravit se předem na provádění zabezpečovacích prací – mít evidenci o uložení potřebného materiálu, nebo alespoň tel. spojení na organizace, které jsou schopny materiál nebo techniku poskytnout v reálném čase, vést seznamy osob, které budou např. na mostech provádět odstraňování naplavenin a mít přehled o tom, kde zajistit potřebné nářadí. Popis zabezpečovacích prací uvést v povodňovém plánu. Samozřejmě je důležité být připraven i na to, že v průběhu povodně se vyskytnou nečekané problémy a je nutné mít pro ohrožená místa v záloze další materiál a techniku.

Povodňové záchranné práce jsou opatření prováděná za povodně v ohrožených nebo již zatopených oblastech na záchranu lidských životů a majetku. Do záchranných prací se též počítá péče o evakuované obyvatelstvo po nezbytně nutnou dobu a přemístění majetku mimo dosah povodně. O všech opatřeních povodňové komise k zabezpečovacím a záchranným pracím musí být učiněn záznam v povodňové knize, je to důležité zejména z hlediska pozdějšího financování těchto prací. Pro část povodňového plánu, týkající se zabezpečovacích a záchranných prací je velmi těžké stanovit metodický pokyn. Velmi záleží na místních okamžitých podmínkách a průběhu povodně. Je třeba odpovědně zvážit všechny okolnosti a možnosti a být připraveni na nejhorší případ, jak nás o tom přesvědčila povodeň v roce 1997. Proto je třeba zvážit:

- ohrožená místa pro vznik ledových bariér a jiných zátarasů
- vytipovat ústupové cesty ze zatopených oblastí
- vytipovat místa náhradního ubytování
- vytipovat místa pro ustájení zvířat
- náhradní zásobování pitnou vodou a potravinami
- náhradní automobilovou dopravu

- materiál na zabezpečovací práce
- technika pro provádění prací

S rozsahem zátopového území a organizací záchranných prací je nutné seznámit obyvatelstvo, zejména s únikovými cestami a náhradním ubytováním. Proškolením obyvatel se omezí zmatky při vlastní povodni. Vhodné způsoby seznámení obyvatel jsou dopisy, letáky, místní tisk, schůze s občany. V místech, která jsou často postižena povodní, nebo kde je velmi rychlý nástup povodně, je vhodné provádět cvičení evakuace obyvatel.

8 AKTUALIZACE POVODŇOVÉHO PLÁNU OBCE NEDACHLEBICE

Úvodní část

Obec Nedachlebice spadá pod Obec s rozšířenou pravomocí Město Uherské Hradiště, kraj Zlínský. Příslušný vodoprávní úřad Uherské Hradiště, odbor životního prostředí. Povodňový plán je realizovaný na katastrálním území Nedachlebice. Jsou zde tři vodní toky: Zlámanecký potok, Lipinský potok, Olšoveček. Do těchto potoků jsou zaústěny meliorační odpady. Správci vodních toků musí udržovat toky ve správném průtočném profilu. Správcem vodního toku Zlámanecký potok a Olšoveček jsou Lesy ČR, s.p. Správcem vodního toku Lipinský potok je Povodí Moravy Brno s.p.

Zákon rozlišuje povodňové orgány podle časové působnosti

Mimo vlastní období povodně řídí ochranu před povodněmi orgány obce. Provádějí preventivní opatření stanovená povodňovým plánem. Každoročně přezkoumávají svůj povodňový plán, provádějí povodňové prohlídky, schvalují povodňové plány organizací apod. V době povodní, to je od vyhlášení 2. stupně povodňové aktivity – stav pohotovosti, případně 3. stupně povodňové aktivity – stav ohrožení až do doby odvolání, rozhodují o opatřeních na ochranu před povodněmi. Povodňovou komisi zřizuje obecní rada. Pokud místní povodňová komise zjistí, že její možnosti při řízení záchranných prací jsou nedostatečné, obrátí se na komisi obce s rozšířenou působností – Město Uherské Hradiště. Sama však nepřestává pracovat, nepřímá však opatření, ale plní úkoly vyšší povodňové komise.

Povodňová komise obce

Pov. komise:	Adresa:	Telefon:	Fax:	e-mail:
Obec Nedachlebice	Nedachlebice č.p. 250 687 15	572587721	572587721	nedachlebice@uh.cz

Tabulka č. 3 Povodňová komise obce [povodňový plán obce Nedachlebice]

Členové povodňové komise:

Vratislav Němeček	starosta obce	777691388	nedachlebice@uh.cz
Vojtěch Dovrtěl	místostarosta	602647722	nedachlebice@uh.cz
Antonín Jurča	zastupitel	606741725	nedachlebice@uh.cz
Bronislav Sládek	zastupitel	777971831	nedachlebice@uh.cz
Milan Minář	hasič	773112607	nedachlebice@uh.cz

Tabulka č. 4 *Členové povodňové komise* [povodňový plán obce Nedachlebice]**Nadřízená povodňová komise**

Pov. komise:	Adresa:	Telefon:	Fax:	e-mai:
Městský úřad Uherské Hradiště	Masarykovo náměstí 19 Uherské Hradiště	572525111 572525840 603582193	572551071	Kvetoslav.frystak @mesto-uh.cz

Tabulka č. 5 *Nadřízená povodňová komise* [povodňový plán obce Nedachlebice]

Ve výše uvedené tabulce „členové povodňové komise“ je jako starosta obce uveden pan Vratislav Němeček, ten byl ale dne 24.ledna 2014 ze své funkce náhle odvolán. Odvolání starosty se konalo na mimořádném zasedání zastupitelstva z důvodu špatného hospodaření a nesrovnalostí v úředních a finančních záležitostech pana starosty. Ten zastával tuto funkci již čtvrté volební období. Celá záležitost je nyní v šetření a prozatím zastoupí jeho funkci místostarosta Vojtěch Dovrtěl. Nový starosta obce se bude volit až v řádných volbách do obecního zastupitelstva, které se budou konat na podzim roku 2014.

Věcná část**Charakteristika zájmového území**

Obcí Nedachlebice protéká Zlámanecký potok, Lipinský potok a za obcí potok Olšovec, správcem tohoto vodního toku je Povodí Moravy Brno, s.p. a Lesy ČR, s.p. Do těchto potoků jsou zaústěny meliorační odpady. Zlámanecký potok pramení severovýchodně od obce Zlámanec, na severozápadním úbočí vrchu Dubí v nadmořské výšce 365 m. Teče převážně jihozápadním směrem. Svoji pouť končí v obci Bílovice, kde se v nadmořské výšce 195 m

vlévá zleva do říčky Březnice. Největším přítokem Zlámaneckého potoka je Částkovský potok, který se do něj vlévá zleva mezi obcemi Nedachlebice a Částkov. Další jeho přítoky, které se nazývají Neradovský potok, Lipinský potok a Olšoveček, které jsou též levostranné, již nejsou tak velké. Průměrný průtok u ústí činí 0,15 m³/s.

Obecně jsou zaplavením ohroženy pozemky a objekty v blízkosti vodních toků. V hornatých oblastech jsou ohrožená území omezena na úzké pásy podél vlastních toků, zatímco v nižších oblastech je ohrožena celá rovinatá niva toku. V horních částech toku má ohrožené území menší rozlohu a povodeň má krátkou dobu trvání, voda zde má velkou rychlost a devastační účinky na koryto vodního toku. V dolních částech toků je ohrožené území i délka trvání povodně větší, voda v inundaci má však malou rychlost.

Seznam vodních toků v obci:

Název toku:	IID vodního toku	Recipient:	Správce toku:
Zlámanecký potok	10185779	Březnice	Povodí Moravy Brno, s.p.
Lipinský potok	10201122	Zlámanecký potok	Lesy ČR, s.p.
Olšoveček	10191952	Zlámanecký potok	Lesy ČR, s.p.

Tabulka č. 6 Seznam vodních toků v obci [povodňový plán obce Nedachlebice]

Hydrologické údaje toku

Tok:	Plocha povodí:	Četnost výskytu:					
	Km ²	Q1	Q5	Q10	Q20	Q50	Q100
Zlámanecký potok	41,1	6,9	15,0	22,0	25,0	33,0	42,0

Tabulka č. 7 Hydrologické údaje toku [povodňový plán obce Nedachlebice]

Charakteristika ohrožených území a objektů

Obecně jsou zaplavením ohroženy pozemky a objekty v blízkosti vodních toků. V hornatých oblastech jsou ohrožená území omezena na úzké pásy podél vlastních toků, zatímco v nižších oblastech je ohrožena celá rovinatá niva toku. V horních částech toku má ohrožené území menší rozlohu a povodeň má krátkou dobu trvání, voda zde má velkou

rychlost a devastační účinky na koryto vodního toku. V dolních částech toků je ohrožené území i délka trvání povodně větší, voda v inundaci má však malou rychlost.

Záplavové území

1. V okolí vodních toků v Nedachlebicích, zejména okolo Zlámaneckého potoka
2. Na trase odtoku povrchových vod a meliorační odpady

Ohrožené objekty v obci

Jsou to rodinné domy, které jsou blízko vodního toku. Ohrožení spočívá v zaplavení okolí Zlámaneckého potoka před obcí a u pánence. Dále v možném vyplavení suterénů spodní vodou a vodou z kanalizace. Voda se může kanalizací vracet do objektů rodinných domů. Rozsah ohrožení je zakreslen na situaci (příloha) a označen K1 + K2 + K3.

K1 - kritické místo K1 jsou dva průtočné rybníky na potoku Olšoveček. Rybníky jsou nově postavené a jsou v dobrém stavu. Přesto je nutno, aby povodňová komise obce jednou za rok provedla bezpečnostní prohlídku rybníků. V případě dlouhodobých srážek je nutno hráze a stav toku kontrolovat denně. V případě ohrožení je nutno varovat povodňovou komisi obce Bílovice - obec po toku.

K2 + K3 - když dojde k vylití vody z koryta Zlámaneckého potoka, dojde k zaplavení pozemků u pánence v obci a před obcí směrem k obci Částkov - je to zakresleno v situaci (příloha).

Druhy očekávané povodně

Přírozená povodeň

Přírozenou povodní se rozumí povodeň způsobena deštěm a následným zvýšeným průtokem v korytě vodního toku. V závislosti na charakteru vodního toku lze rozsah ohrožení a účinnost předpovědní služby rozdělit na dva případy. U nížinných toků s velkým povodím jako je Morava a Olšava lze povodně předvídat na základě hydrometeorologické předpovědní služby. Tyto povodně bývají způsobeny trvalejšími přivalovými srážkami nad 30 mm. U menších bystrinných toků má povodeň náhlý, rychlý a krátkodobý charakter převážně po vydatných letních srážkách lokálního charakteru nebo po náhlém oteplení a tání sněhu v jarním období. Tyto povodňové situace na základě povodňové služby lze jen ob-

tížně předvídat. Lze je zjistit pouze orientačně na základě informací z meteorologických radarů.

U místního toku Zlámanecký potok, lipinský potok a Olšoveček a jejich přítoků lze očekávat povodeň s náhlým, rychlým a krátkodobým charakterem. Objeví se převážně po vydatných letních srážkách lokálního charakteru. Povodňová ochrana v této oblasti musí být zaměřena na pravidelnou a účinnou prevenci. Kontrolu hospodaření zemědělských subjektů, prohlídkami stavu vodního toku a jeho okolí. Zachování průtočných profilů.

Přírozená povodeň ovlivněná mimořádnými příčinami

Průběh přírozené povodně může být ovlivněna mimořádnými příčinami. Jsou to zejména zátarasy z plovoucích předmětů, ledové jevy, sesuvy půdy a další překážky v korytě toků. V obci Nedachlebice je největší nebezpečí v zaplavení sklepů nemovitostí vzedmutou vodou z kanalizace a dále ucpání průtočného profilu pod mosty. Rozlítí Zlámaneckého potoka na okolní pozemky u pánence a před obcí směrem k Částkovu. Dále špatné zemědělské obhospodařování prudkých svahů a polí nad obcí.

Zvláštní povodeň způsobená umělými vlivy

Jedná se zejména o možnost protržení hrází vodních nádrží. Nad obcí Nedachlebice, směrem k jihozápadu se nachází dvě vodní průtočné nádrže – Rybníky na Olšovečku, které zachycují jen málo přívalové deště. Jedná se zejména o možnost protržení hrází vodních nádrží dvou rybníků za obcí. Nádrže leží v katastru Nedachlebic.

Míra nebezpečí povodně

Nebezpečnost povodně je vyjádřena třemi stupni povodňové aktivity /SPA/.

1. **stupeň povodňové aktivity (stav bdělosti)** - jedná se o stav, který je charakterizován stoupnutím hladiny v toku, který ještě nikoho neohrožuje, nebo hlášením předpovědní služby. Při dosažení tohoto stupně se pouze aktivizují povodňové orgány do stavu bdělosti, prověřuje se spojení mezi jednotlivými články a jejich dosažitelnost a zpravidla se uvádí v činnost hlídková služba. Stav bdělosti se nevyhlašuje, pouze se nastává a pomíjí v závislosti na stavu hladiny v toku.
2. **stupeň povodňové aktivity (stav pohotovosti)** - jedná se o stav, kdy zvýšený průtok může vyvolat škody na majetku, nebo omezit činnost organizací. Stav pohotovosti

se vyhláší, o jeho vyhlášení musí být učiněn zápis v povodňové knize. Od okamžiku vyhlášení se stává povodňovým orgánem povodňová komise, která začíná přijímat opatření. V této době se zpravidla provádějí zabezpečovací práce. Při poklesu hladiny se stav pohotovosti odvolává.

3. **stupeň povodňové aktivity (stav ohrožení)** - jedná se o stav, kdy se již voda vylévá z koryta a působí velké škody. V této době se již provádějí záchranné práce. Stav ohrožení se musí vyhlásit, při pominutí příčin se opět odvolá. Stupně povodňové aktivity – označení na tocích. Pro obec Nedachlebice je stanoveno, že na Zlámaneckém potoku u mostu u fotbalového hřiště se zřídí 3 značky, které označí jednotlivé stupně povodňové aktivity.

Evidenční a dokumentační práce

Nejdůležitějším evidenčním materiálem je povodňová kniha. Ta je vedena v době mimo povodeň (zápisy, ze kterých jsou patrná preventivní opatření) a zejména v době povodně. Zápisy v povodňové knize smí provádět jen osoby tím pověřené (např. členové povodňové komise – stanoveno povodňovým plánem) a každý záznam musí zapisující osoba podepsat. Do knihy se píše všechny přijaté a odeslané zprávy (jejich znění, čas, kdo zprávu předal a převzal a jak byla předána). Dále se do knihy píše všechny nařízené zabezpečovací a záchranné práce (čas nařízení, komu nařízeno, rozsah požadované práce).

Za další evidenční a dokumentační práce se považuje označení nejvýše dosažené hladiny vody – stačí provádět barvou, osazení pevných značek se zaměřením dle normy provádí ČHMU ve spolupráci s Povodím Moravy. O nejvýše dosažené hladině provést záznam v povodňovém plánu. Dokumentační materiál jsou také fotografie, případně videodokumentace – uvést čas a místo pořízení zprávy o prohlídkách po povodni a souhrnné zprávy o průběhu povodně.

Všechny ohrožené subjekty a příslušné orgány sestavují povodňové plány v rozsahu úměrném jejich potřebě ochrany před povodněmi, nebo v rozsahu, který stanoví příslušný vodo-hospodářský orgán. Povodňové plány jednotlivých vlastníků nemovitostí, nacházejících se na území obce, musí být schváleny povodňovým orgánem obce. Ten může uložit jeho doplnění, příp. nutnost koordinace s povodňovými plány jiných subjektů. Schválení probíhá

formou schvalovacího dopisu. Povodňový plán obce schvaluje úřad obce s rozšířenou působností. Ten může rovněž uložit jeho změnu nebo doplnění.

Organizační část

V období mimo povodeň jsou povodňovými orgány:

- Orgány obcí
- Obecní úřady obcí s rozšířenou pravomocí
- Krajské úřady
- Ministerstvo životního prostředí a Ministerstvo vnitra ČR

Po dobu povodní jsou povodňovými orgány

- Povodňová komise obce
- Povodňová komise obcí s rozšířenou pravomocí
- Povodňová komise krajů
- Ústřední Povodňová komise

Ústřední povodňovou komisi zřizuje vláda, ta také schvaluje její statut. Předsedou komise je ministr životního prostředí a místopředsedou ministr vnitra. Předsedou povodňové komise je hejtman kraje, v jehož územní působnosti povodí, nebo jeho převážná část leží. V případě ORP je to hejtman Zlínského kraje. Ústřední řízení ochrany před povodněmi a výkon dozoru nad ní přísluší ministerstvu ŽP. Ochranu před povodněmi v celém rozsahu připravují, organizují, řídí, kontrolují a činnost ostatních účastníků koordinují ve svých územních obvodech příslušné povodňové orgány.

Povinnosti povodňové komise

Povodňovou komisi obce zřizuje obecní rada a předsedou této komise je starosta obce. Dalšími členy komise jmenuje ze zastupitelů obce, zástupců orgánů a právnických osob, které jsou způsobilé k provádění opatření, popřípadě pomoci při ochraně před povodněmi. Povodňový orgán obce je podřízen povodňovému orgánu obce s rozšířenou působností.

Povinnosti povodňové komise obce jsou dány §78 zákona o vodách

1. Potvrzují soulad věcné a grafické části jim předložených povodňových plánů vlastníků, uživatelů pozemků a staveb, pokud se nacházejí v záplavovém území, nebo zhoršují průběh povodně §71 odstavce 4 zákona o vodách s povodňovým plánem obce.
2. Zpracovávají a předkládají povodňový plán správci vodního toku k odbornému stanovisku.
3. Provádějí povodňové prohlídky.
4. Prověřují připravenost účastníků ochrany podle povodňových plánů.
5. Organizují odborná školení a výcvik pracovníků povodňových orgánů obce.
6. Ukládají podle potřeby vlastníkům vodních děl úpravy manipulačního řádu z hlediska ochrany před povodněmi.
7. Organizují a řídí hláskou povodňovou službu na území správního obvodu obce, informují o nebezpečí a průběhu povodně povodňové orgány sousedních obcí a ORP, správce povodí.
8. Organizují, řídí, koordinují a ukládají opatření na ochranu před povodněmi. V případě nutnosti vyžadují od orgánů, právnických osob a fyz. osob osobní a věcnou pomoc.
9. Vyhláší a odvolávají stupně povodňové aktivity v rámci územní působnosti.
10. Využívají pro řízení záchranných prací, pro jejich koordinaci se složkami IZS a pro spojení s místy záchranných prací operační středisko hasičského záchranného sboru.
11. V nutných případech, pokud není svolána povodňová komise kraje, nařizují po dohodě se správou povodí mimořádné manipulace a činnosti.
12. V případě nebezpečí z prodlení vyžadující výpomoc ozbrojených sil ČR nad rámec sil a prostředků vymezených v povodňových plánech. Spolupracují v době povodně s povodňovými orgány obcí při zajišťování hygienické a zdravotní péče. Organizují náhradní zásobování, dopravu a další povodňové narušené funkce území.
13. Soustřeďují zprávy o rozsahu a výši škod od povodní. Posuzují účelnost provedených opatření a zpracovávají souhrnnou zprávu o povodni.
14. Vedou záznamy v povodňové knize.

Povodňové orgány mohou v době povodně činit opatření a vydávat příkazy na ochranu před povodněmi, tyto nejsou rozhodnutím podle správního řádu. Orgány státní správy a jiné orgány jsou povinny povodňovým orgánům pomáhat při zajišťování ochrany před

povodněmi. Předpovědní povodňovou službu zabezpečuje ČHMÚ ve spolupráci se správci povodí. Na hlásné službě se podílejí i další orgány a organizace, zejména ty, které zajišťují telekomunikační služby, jsou povinny přednostně zabezpečovat komunikaci zpráv a hlášení předpovědní a hlásné služby ve věcech ochrany před povodní.

Správci vodních toků, vlastníci, nebo uživatelé vodních a vodohospodářských děl na vodních tocích, jakož i ti, jejichž majetek by mohl vznik povodně, nebo její průběh ovlivnit, jsou povinni činit opatření na ochranu před povodněmi, nebo při zmírňování jejich škodlivých účinků, nebo následků v rozsahu rozhodnutí povodňových orgánů. Povodňové orgány ukládají tyto povinnosti jen v nevyhnutelném rozsahu.

Činnost povodňové komise obce ve třech stupních povodňové aktivity

1. Stupeň povodňové aktivity

- aktivizuje hlídkovou a hlásnou službu (zjištění skutečného stavu ve vybraných profilech a informace o průtočnosti mostů a propustí). Dle situace stanoví četnost sledování
- v závažných případech prověří telefonicky u ČHMÚ nebo nadřízeného povodňového orgánu vývoj meteorologické situace, pokud toto již nebylo avizováno nadřízeným povodňovým orgánem
- průběžně přijímá hlášení o stavu ve sledovaných profilech, vyhodnocuje situaci a uvědomuje další členy komise dle závažnosti situace.
- připraví se na eventuální nepřetržitou činnost
- dle závažnosti vývoje situace prověří telefonické spojení na kooperující organizace (doprava, zdravotnictví, záchranné práce, stavební stroje apod.)

2. Stupeň povodňové aktivity

- prověřuje skutečný stav ve vybraných profilech prostřednictvím hlídkové a hlásné služby, stav v okolí (proti toku) s využitím dostupných informátorů - Povodí Moravy, PK ORP, ČHMÚ apod.
- vyhlásí 2. SPA, čímž se povodňová komise stává povodňovým orgánem
- provede informování majitelů a uživatelů ohrožených objektů
- určí hlídkové službě interval sledování vybraných profilů
- telefonicky zjistí stav pohotovosti u kooperujících organizací a firem a zároveň hlásí těmto organizacím i průjezdnost komunikací
- aktivizuje všechny dostupné členy povodňové komise
- připraví se na zabezpečovací a záchranné práce (aktivizace hasičských sborů a dalších organizací, příprava evakuačních míst), v nutných případech organizuje zásahy

(čerpání vody, odstraňování naplavených překážek v průtočných profilech a na důležitých přístupových cestách

- vyrozumí nadřízený povodňový orgán (povodňová komise ORP)

3. Stupeň povodňové aktivity

- prověřuje skutečný stav ve vybraných profilech prostřednictvím hlídkové a hlásné služby, stav v okolí (proti toku) s využitím dostupných informátorů - Povodí Moravy, PK ORP, ČHMÚ apod.
- vyhlásí 3. SPA
- zasedá nepřetržitě, organizuje a řídí zabezpečovací a záchranné práce všemi možnými dostupnými prostředky, současně vyhodnocuje a prognózuje situaci
- upozorňuje obyvatelstvo s předstihem na nutnost evakuace a tuto dle potřeby i organizuje
- v případě nutnosti zajišťuje dodávku potravin a pitné vody do míst, které není nutno evakuovat, a které byly odděleny zvýšenou hladinou od možnosti běžného zásobování
- v případě, že nelze situaci zvládat vlastními prostředky a ani za pomoci kooperujících firem a organizací, žádá o pomoc nadřízený povodňový orgán (PK ORP)

Povodňové prohlídky

Provádí správci toků (Povodí Moravy, Lesy ČR apod.) dle svých plánů povodňových prohlídek (v období březen - květen), před příchodem jarních vod a vždy po povodni. O výsledku prohlídky je proveden zápis. Těchto prohlídek by se měli zúčastnit i zástupci povodňového orgánu příslušné obce. Prohlídku stavu hrází a břehů u rybníku na potoku Olšoveček provádí ve spolupráci s povodňovou komisí obce majitel rybníků - zástupce obecního úřadu.

Činnost při povodni

Podle §75 vodního zákona zajišťují povodňové zabezpečovací práce na vodních tocích správci vodních toků a vlastníci dotčených objektů podle povodňových plánů nebo na příkaz povodňových orgánů. Jedná se zejména o:

- odstraňování překážek z vodního toku a z kritických profilů toku
- rozrušování ledových celin
- ochrana břehů před působením povodňových průtoků a sanace nátrží
- opatření proti přelití a protržení vodních děl
- provizorní uzavírání protržených hrází

- instalace protipovodňových zábran
- opatření proti zpětnému vzduší vody - do kanalizací
- opatření k omezení znečištění vody
- opatření zajišťující stabilizaci území před sesuvy

Povodňové záchranné práce zajišťují povodňové orgány ve spolupráci s ostatními účastníky ochrany před povodněmi (§74 vodního zákona). Dle §63, ods.3 vodního zákona je každý povinen umožnit vstup - vjezd na své pozemky, případně ke stavbám, na stavby těm, kteří řídí, koordinují a provádějí zabezpečovací a záchranné práce. Každý je povinen přispět na příkaz povodňového orgánu osobní a věcnou pomocí k ochraně životů a majetku před povodněmi a řídit se příkazy povodňových orgánů.

Rozsah činností účastníků ochrany před povodněmi včetně hrazení nákladů na opatření jsou uvedena ve vodním zákoně:

- Správci povodí §82
- Správci vodních toků §83
- Vlastníci vodních děl §84
- Vlastníci pozemků a staveb, které se nacházejí v záplavovém území, nebo zhoršují průběh povodně §85
- Náklady na opatření §86

Způsob varování a signálů pro případ ohrožení povodní

Pro varování obyvatelstva při hrozbě nebo vzniku mimořádné události byl od 1. listopadu 2001 zaveden Ministerstvem vnitra na území České republiky jeden varovný signál „VŠEOBECNÁ VÝSTRAHA“. Signál je vyhlášen kolísavým tónem sirény po dobu 140 vteřin při bezprostředním ohrožení mimořádnou událostí, nebo při jejím nenadálém vzniku. Zkušební tón je vyhlášen nepřerušovaným tónem po dobu 140 vteřin, provádí se každou první středu v měsíci ve 12 hodin. Cílem je ověřování provozuschopnosti. Další informování bude zprávou v rozhlase, televizi, tisku, hlášením místního rozhlasu, pojízdného rozhlasového vozu, policií, HZS a osobně spoluobčany. Je třeba dodržovat následující zásady:

- respektovat a snažit se získat informace z oficiálních zdrojů
- nerozšiřovat poplašné a neověřené zprávy
- varovat ostatní ohrožené osoby ve svém nejbližším okolí

- netelefonovat zbytečně – telefonní síť je v situacích ohrožení přetížena
- nepodceňovat vzniklou situaci
- pomáhat sousedům, zejména starým, nemocným a nemohoucím lidem
- nejdříve zachraňovat lidské životy a zdraví, pak zachraňovat majetek
- uposlechnout pokynů pracovníků záchranných složek, orgánů státní správy a samo-správy

Povodňový plán je třeba každoročně prověřovat a aktualizovat, zpravidla před obdobím jarního tání a toto prověření dokladovat. Pokud z přezkoumání vyplyne potřeba úpravy nebo doplnění povodňového plánu, musí se tak učinit neprodleně.

9 NÁVRH A DOPORUČENÍ NA ZLEPŠENÍ STÁVAJÍCÍHO STAVU

Ochrana obyvatelstva je jednou ze základních povinností státu, mimořádné události přírodního i antropogenního původu potkávají denně lidi na všech místech naší planety. Je proto velmi důležité, abychom byli připraveni na všechny situace, které mohou nastat a velmi pečlivě se věnovali prevenci. Velmi prospěšné je také poučit se z již proběhlých událostí a neopakovat stejné chyby při řešení těchto událostí. Základní povinnost ve vztahu k ochraně obyvatel má stát a jeho zákonodárci, kteří věnují pozornost legislativě, zřizují jednotky záchranných systémů a různé organizace pomáhající potřebným. Dále jsou to kraje, obce a v neposlední řadě každý jednotlivec. Vyspělý stát se pozná podle toho, že je schopen se postarat o své nemohoucí občany. Každý stát je tvořen jednotlivci a nikomu by nemělo být jedno, v jaké situaci se ocitne někdo jiný – nikdy nevíme, kdy budeme potřebovat pomoc ostatních my sami. Vždy záleží na rozhodnutí každého jednotlivého člověka, jak se zachová. Praxe ukazuje, že při událostech, které zasáhnou větší počet lidí, se zvedne vlna solidarity a většina lidí se snaží podle svých možností pomoci.

S prevencí je potřeba začít již u dětí - je třeba jít jim příkladem. Děti velmi rády napodobují vzorce chování dospělých lidí. Je vhodné zapojit i média, zde je zpracována řada materiálů pro děti, aby věděli jak se zachovat při určitých událostech a jak mohou sami někomu pomoci. Dále jsou ve výchově dětí velmi důležitá předškolní a školní zařízení. Zde je možné s dětmi nacvičovat různé situace a způsoby jejich řešení, jak poskytnout první pomoc a přivolat záchrannou službu. Dále je výchovné pořádat pro děti besedy s hasiči, policisty a záchranáři. Tyto besedy bývají zpestřeny ukázkami zásahů a speciálními pomůckami i technikou. Pro děti je to zážitek, který si dlouho zapamatují.

Jako velmi pozitivní hodnotím pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů (čj. 12050/03-22 ze dne 4. března 2003). Každá základní škola, střední škola, speciální škola a vyšší odborná škola obdrží v jednom výtisku příručku pro učitele základních a středních škol „Ochrana člověka za mimořádných událostí“. Distribuci příručky všem školám v kraji zabezpečuje Hasičský záchranný sbor příslušného kraje v součinnosti s odborem školství krajského úřadu. V Rožnově pod Radhoštěm se dne 26. března jako v první obci ČR uskutečnil seminář k obsahové stránce tohoto předmětu.

„Pedagogičtí pracovníci z mikroregionu Rožnovsko byli na tomto semináři seznámeni s náplní tematiky „Ochrana člověka při mimořádných událostech“. Jedná se o nově koncipovaný předmět, kdysi vyučovaný na základních školách jako branná výchova. Seminář organizoval Hasičský záchranný sbor Zlínského kraje ve spolupráci s krizovým řízením Městského úřadu Rožnov podle pokynů Ministerstva školství ČR a Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru ČR“ [24]

Dále uvádím zápis z 24. zasedání Českého národního výboru pro omezování následků katastrof (ČNV ONK) konaného dne 28. června 2011 od 13:30 hodin v zasedací síni budovy Generálního ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR v Praze 4, Kloknerova 26. Tématem zasedání bylo velmi aktuální vzdělávání dětí a občanů s cílem zajistit jejich lepší připravenost na budoucí pohromy. Program zasedání, bod 2. Výuka tematiky "ochrana člověka za mimořádných událostí" na základních a středních školách - plk. Mgr. Eleonóra Tilcerová, GŘ HZS. *„E. Tilcerová ve svém příspěvku zdůraznila nutnost zaměřit se při vzdělávání v oblasti ochrany člověka za mimořádných situací na děti, přes které lze nepřímo vzdělávat i dospělou populaci. MŠMT vydalo v roce 1999 metodický pokyn pro toto vzdělávání a výuka začala od 1.9.1999 a od té doby výuka na školách s určitými peripetiemi probíhá. Problémem je, že se daná problematika vyučuje v několika jednotlivých předmětech nikoliv v předmětu jednom (jako dříve existoval předmět branná výchova). Situace se postupně zlepšuje a úspěch závisí ve velké míře na ředitelích škol. HZS pomáhá v oblasti vzdělávání hlavně při přípravě učitelů, pořádá různé akce, podílí se na praktických cvičeních a spolupracuje při tom s nevládními organizacemi. Významná je činnost HZS při přípravě příruček a učebnic, DVD, CD a videokazet. E. Tilcerová upozornila na legislativní problémy a také na kurzy pořádané HZS pro učitele. Zdůraznila, že je třeba změnit celospolečenský názor na problematiku prevence katastrof a posilovat vzdělávání v této oblasti.“ [26]*

V každém městě, či obci je důležité poskytovat občanům konkrétní informace vzhledem k jejich lokalitě. V obci Nedachlebice bych doporučila vypracovat pro obyvatele brožuru o hrozbách, které ohrožují tuto lokalitu. Zde by byly uvedeny základní údaje o tom, jak se mají obyvatelé při těchto hrozbách chovat, kontakty na všechny záchranné služby a zodpovědné osoby v této lokalitě, popis co má obsahovat evakuační zavazadlo, jak poskytnout první pomoc a určila zde místo pro shromažďování obyvatel pro případ evakuace. Tuto

brožuru bych vyvěsila na webové stránky obce a rozeslala do všech domácností. Přínosné by bylo pořádat se složkami v obci, hlavně s dobrovolnými hasiči ukázky zásahů a nácvik chování při mimořádných událostech.

Obci Nedachlebice jako prevenci před povodněmi doporučuji pokračovat ve spolupráci se správci toků v kontrolních prohlídkách průtočných profilů, odstraňovat náplavy a vzrostlé porosty, průběžně provádět čištění všech potoků. Velmi prospěšné by bylo ve spolupráci se zemědělským družstvem vybudovat odvodňovací systém z polí v místech, která bývají opakovaně zaplavena. Dále doporučuji organizovat odborná školení a výcvik pro pracovníky povodňových orgánů obce a prověřovat připravenost účastníků. Obec Nedachlebice jako vlastník rybníků by měla pravidelně kontrolovat stav rybníků, hrází a každoročně přezkoumávat povodňový plán. Také je třeba jednou ročně zkontrolovat seznam a stav pomůcek a techniky potřebné k likvidačním pracím. Obci doporučuji vytvořit finanční rezervu, která by sloužila jako zdroj financí k preventivním opatřením a následně i k odstranění škod po mimořádných událostech.

Nejvíce důležité a taky podceňované jsou kontroly. Je nutné kontrolovat, zda se plní plány a vytyčené cíle, průběžně kontrolovat a sledovat stav a změny na kritických místech a lokalitách. Je nutné určit spolehlivé osoby, které budou za daný stav věci zodpovědné. Chování občanů, kteří jsou nezodpovědní vůči okolí, je nutné postihovat pokutami. Velký nešvar v obcích je pálení porostů, které je ošetřeno v zákoně i obecně závazných vyhláškách obcí. Plošné pálení porostů již způsobilo hodně požárů a následně škod na zdraví i na majetku.

K problematice ochrany obyvatel je třeba přistupovat velmi zodpovědně. Všechno vynaložené úsilí i finance mají smysl, pokud se podaří zachránit alespoň jeden jediný lidský život.

ZÁVĚR

Ochrana obyvatel je stále aktuální téma, každý člověk se může ocitnout v situaci, kdy bude jeho život, nebo majetek v ohrožení. V této bakalářské práci jsem se zaměřila na ochranu obyvatel v obci Nedachlebice. Je to klidná obec s cca 800 obyvateli, kde není žádná průmyslová zóna. Je zde pouze pár menších firem. Riziko nějaké havárie zde proto není obzvlášť velké. Velký problém zde představují přívalové deště, které způsobují opakovaně záplavy. V mé práci jsem se proto věnovala této problematice.

V první části jsem se zaměřila na historii ochrany obyvatel, legislativní úpravu a přehled základních pojmů vztahujících se k mimořádným událostem a ochraně obyvatelstva. Ve druhé části se zabývám problematikou povodní a záplav v obci Nedachlebice. Tuto problematiku zde analyzuji z hlediska případů v minulosti a zhodnocení současného stavu připravenosti na další očekávanou událost. V praktické části jsem zpracovala dotazníkový průzkum úrovně znalostí a připravenosti obyvatel při mimořádných událostech a aktualizovala povodňový plán obce Nedachlebice, ve kterém se zabývám povinnostmi povodňové komise ve všech stupních povodňové aktivity.

Splněným cílem bakalářské práce bylo analyzovat hrozby a rizika vyskytující se na území obce Nedachlebice a analyzovat současný stav připravenosti obyvatelstva ke zvládnutí těchto mimořádných událostí. Následně navrhnout opatření ke zlepšení současného stavu.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] MARTÍNEK, Bohumír. *Ochrana obyvatelstva I*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2009, 133 s. ISBN 978-80-7251-298-0.
- [2] ZEMAN, Miloš a Otakar J MIKA. *Ochrana obyvatelstva*. Vyd. 1. Brno: VUT FCH, 2007, 116 s. ISBN 978-80-214-3449-3.
- [3] KROUPA, Miroslav a Milan ŘÍHA. *Ochrana obyvatelstva*. 1. vyd. Praha: Armex, 2006, 100 s. ISBN 80-867-9533-0.
- [4] MARTÍNEK, Bohumír a Jan TVRDEK. *Ochrana obyvatelstva II*. Vyd. 1. Praha: Policejní akademie České republiky v Praze, 2010, 101 s. ISBN 978-80-7251-323-9.
- [5] Ústavní zákon č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti ČR, ve znění pozdějších předpisů.
- [6] Zákon č. 239/2000 Sb., o Integrovaném záchranném systému.
- [7] Zákon č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení.
- [8] Zákon č. 241/2000 Sb., o hospodářském opatření pro krizové stavy.
- [9] Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách.
- [10] Zákon č. 59/2006 Sb., o prevenci závažných havárií způsobených vybranými nebezpečnými chemickými látkami nebo chemickými přípravky.
- [11] Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky
- [12] Metodika zpracování krizových plánů dle § 15 a § 16 nařízení vlády č. 462/2000 Sb., ve znění nařízení vlády č. 36/2003 Sb.
- [13] Metodický pokyn MŽP věštník č. 5/2003 Metodický pokyn odboru ochrany vod MŽP k zabezpečení hlásné a předpovědní povodňové služby.
- [14] Odvětvová norma TNV 75 29 31 - Povodňové plány.
- [15] Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.
- [16] Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví.
- [17] Zákon č. 166/1999 Sb., o veterinární péči.
- [18] <https://www.nedachlebice.cz>. [online]. [cit. 2014-04-26].
- [19] Nedachlebice [cit.2007-10-04]. Dostupné z WWW: <www.nedachlebice.cz>.

- [20] ŽARDECKÝ, Jiří. *Slovácké pověsti*. Radovan Zejda; Joža Uprka. 1. vyd. Třebíč : Arca JiMfa, 1998. 168 s. ISBN 80-85766-89-2.
- [21] ŘÍHA, Milan. *Živelní pohromy*. 2. vyd. Praha: Trivis, 2011, 128 s. ISBN 978-808-6795-973.
- [22] *Obecní noviny Nedachlebice*, ročník XII. číslo 2/2010, vydavatelství Břeclav
- [23] *Povodňový plán obce Nedachlebice*.
- [24] [Http://www.roznov.cz/72-2014-ochrana-cloveka-pri-mimoradnych-udalostech](http://www.roznov.cz/72-2014-ochrana-cloveka-pri-mimoradnych-udalostech). [online]. [cit. 2014-04-26].
- [25] RICHTER, Rostislav. *Výkladový slovník krizového řízení*. Vyd. 1. Praha: MV - generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2010, 164 s. :. ISBN 978-80-86640-54-9.
- [26] [Http://www.chmi.cz/files/portal/docs/katastrofy/24zasedani/zapis24.html](http://www.chmi.cz/files/portal/docs/katastrofy/24zasedani/zapis24.html). [online]. [cit. 2014-04-26].
- [27] *Statistická ročenka 2013 Česká republika*. Praha, 2014.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CO	Civilní obrana
CPO	Civilní protiletectká obrana
ČHMU	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
HZS	Hasičský záchranný sbor
IZS	Integrovaný záchranný systém
JPO	Jednotka požární ochrany
KRIZ.	Krizový
MU	Mimořádná událost
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
OO	Ochrana obyvatelstva
ORP	Obec s rozšířenou působností
OU	Obecní úřad
PK	Povodňová komise
PP	Povodňový plán
SPA	Stupeň povodňové aktivity
ŽP	Životní prostředí

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obrázek 1 <i>Znak obce Nedachlebice</i> [https://www.nedachlebice.cz]	28
Obrázek 2 <i>Vlajka obce Nedachlebice</i> [https://www.nedachlebice.cz]	28
Obrázek 3 <i>Poloha obce</i> [https://maps.google.cz]	29
Obrázek 4 <i>Mapa obce Nedachlebice</i> [https://maps.google.cz]	30
Obrázek 5 <i>Most u sportovního areálu</i> [fotodokumentace OÚ Nedachlebice]	40
Obrázek 6 <i>Zaplavení zahrad a polí</i> [fotodokumentace OÚ Nedachlebice]	40
Obrázek 7 <i>Zaplavení fotbalového hřiště</i> [fotodokumentace OÚ Nedachlebice]	41
Obrázek 8 <i>Zaplavení pánence</i> [fotodokumentace OÚ Nedachlebice]	41

SEZNAM TABULEK

Tabulka č. 1 <i>Základní údaje o obci</i> [https://www.nedachlebice.cz]	29
Tabulka č. 2 <i>Statistika pohybu obyvatel</i> [evidence obyvatel OU Nedachlebice]	31
Tabulka č. 3 <i>Povodňová komise obce</i> [povodňový plán obce Nedachlebice]	46
Tabulka č. 4 <i>Členové povodňové komise</i> [povodňový plán obce Nedachlebice]	47
Tabulka č. 5 <i>Nadřízená povodňová komise</i> [povodňový plán obce Nedachlebice]	47
Tabulka č. 6 <i>Seznam vodních toků v obci</i> [povodňový plán obce Nedachlebice]	48
Tabulka č. 7 <i>Hydrologické údaje toku</i> [povodňový plán obce Nedachlebice]	48

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 <i>Statistika počtu obyvatel</i> [evidence obyvatel OU Nedachlebice]	31
Graf 2 <i>Struktura respondentů podle pohlaví</i> [dotazník]	33
Graf 3 <i>Struktura respondentů podle věkových kategorií</i> [dotazník]	33
Graf 4 <i>Struktura respondentů podle dosaženého vzdělání</i> [dotazník]	34
Graf 5 <i>Znáte varovné signály?</i> [dotazník]	34
Graf 6 <i>Umíte poskytnout první pomoc?</i> [dotazník]	35
Graf 7 <i>Víte co má obsahovat evakuační zavazadlo?</i> [dotazník]	35
Graf 8 <i>Znáte z paměti tel. čísla na záchranou službu, hasiče, policii?</i> [dotazník]	36
Graf 9 <i>Víte jak se zachovat, pokud jste účastníkem neštěstí, nehody, přírodní pohromy?</i> [dotazník]	36
Graf 10 <i>Víte, kde ve vašem okolí se nachází nejbližší kryt civilní ochrany?</i> [dotazník]	37

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha P I: *Dotazník*

Příloha P II: *Mapa situace, označení kritických míst*

Příloha P III: *Příloha P III: Důležitá telefonní čísla*

Příloha P IV: *Struktura bezpečnostního systému*

Příloha P V: *Záznamy o přijatých a odeslaných zprávách a osnova souhrnné zprávy o povodni*

PŘÍLOHA P I: DOTAZNÍK

DOTAZNÍK

Dobrý den, jmenuji se Markéta Hořínková a v rámci své bakalářské práce se zabývám tématem „problematika ochrany obyvatel v obci Nedachlebice“. Chtěla bych Vás požádat o vyplnění dotazníku a následné odevzdání do sběrného místa, které je umístěno v hale budovy Obecního úřadu do 31. Října 2013. Děkuji.

1. Pohlaví

- muž
- žena

2. Věk

- 0 až 15 let
- 15 až 30 let
- 30 až 45 let
- 45 až 60 let
- 60 a více let

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- základní
- vyučen bez maturity
- střední s maturitou/učební obor s maturitou
- vysoká škola

3. Znáte varovné signály?

- ano
- ne

4. Umíte poskytnout první pomoc?

- ano
- ne

5. Víte co má obsahovat evakuační zavazadlo?

- ano
- ne

6. Znáte z paměti telefonní čísla na záchranou službu, hasiče, policii?

- ano
- ne

7. Víte jak se zachovat, pokud jste účastníkem neštěstí, nehody, přírodní pohromy?

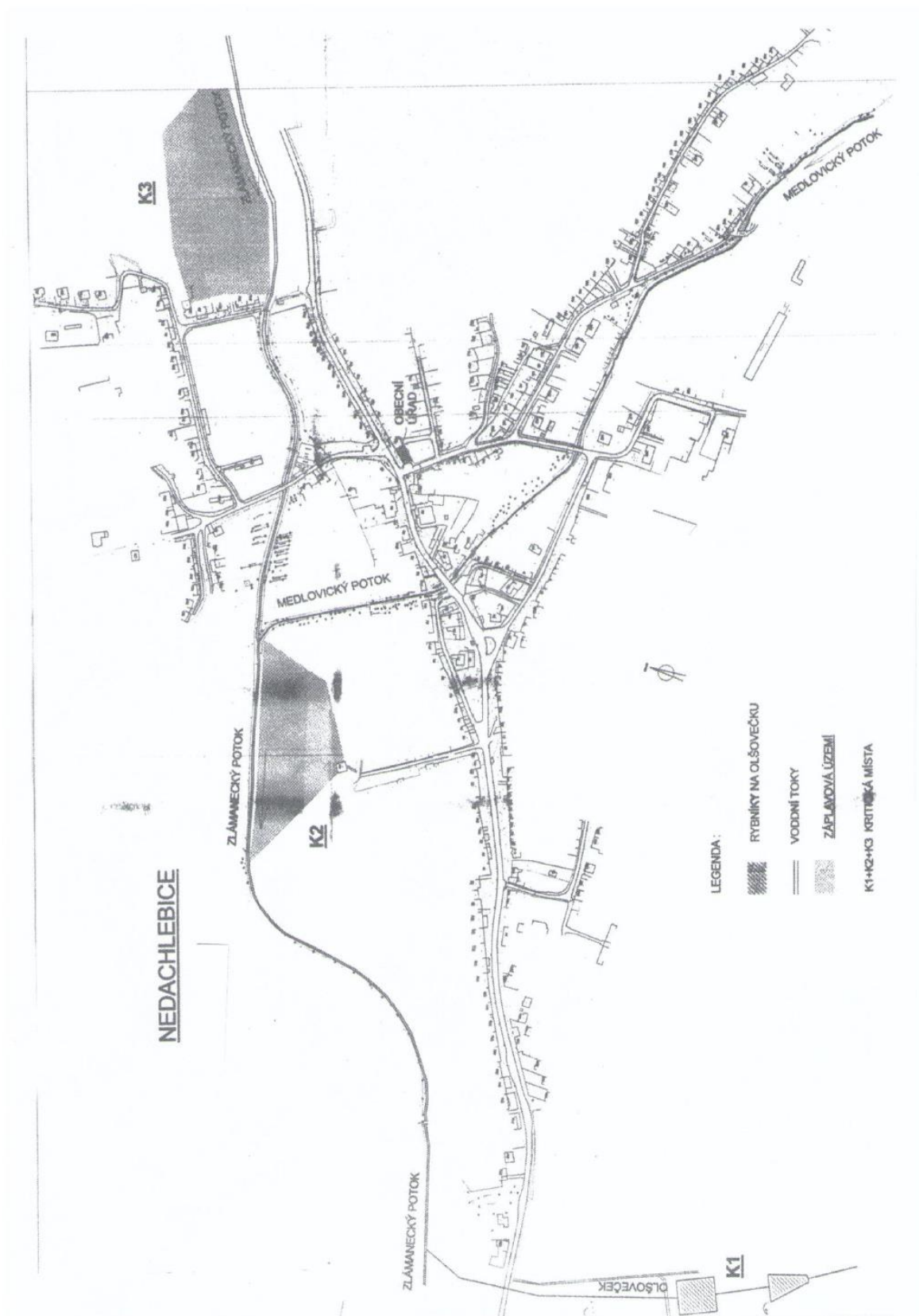
- ano
- ne

8. Víte, kde je ve vašem okolí nejbližší kryt civilní ochrany?

- ano
- ne

Zdroj: vlastní

Příloha P II: Mapa situace, označení kritických míst

Zdroj: Povodňový plán obce Nedachlebice

Příloha P III: Důležitá telefonní čísla

Tísňová volání

SOS - jednotné evropské číslo	<u>SOS</u>	112
--------------------------------------	------------	------------

Hasiči		150
Záchranná služba		155
Policie		158
Městská policie		156

Informace

informace o telefonních číslech	1180
web: seznam.1188.cz	
informace - asistenční služba	1188
ohlášení poruch telefonních stanic (Telefonica O2)	800 184 084

Poruchy

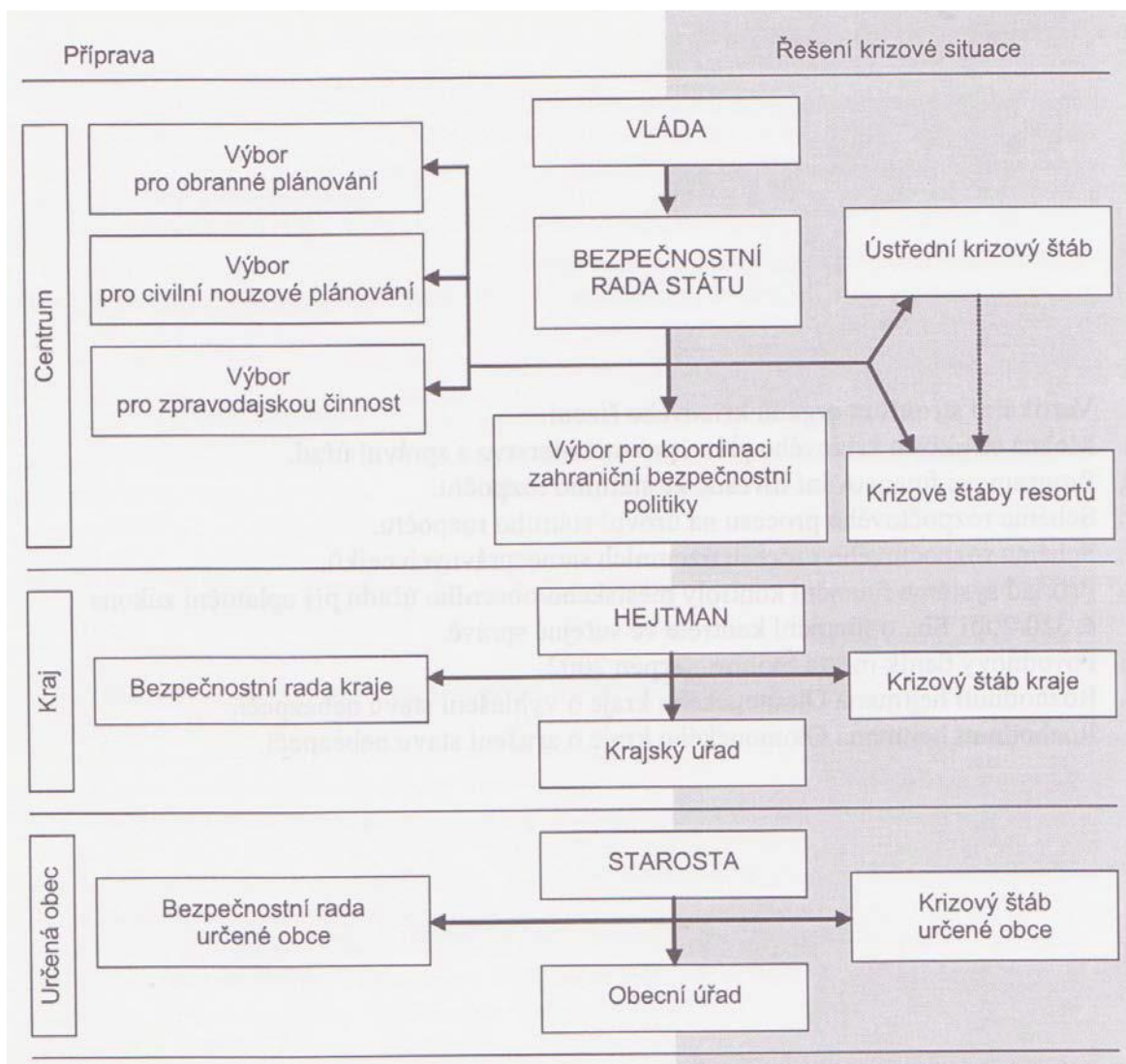
Elektřina - ČEZ Distribuce, a.s.	840 840 840
	840 850 860
Plyn - ohlašovna poruch	1239

Správci toků:

Povodí Moravy Brno ,s.p.	541211714
Lesy ČR,s.p.	724523981

Zdroj: Povodňový plán obce Nedachlebice

Příloha P IV: Struktura bezpečnostního systému

Zdroj: REKTOŘÍK, Jaroslav. Krizový management ve veřejné správě: teorie a praxe. Vyd. 1. Praha: Ekopress, 2004, ISBN 80-86119-83-1

Příloha P V: Záznamy o přijatých a odeslaných zprávách a osnova souhrnné zprávy o povodni

Záznamník přijatých a odeslaných zpráv, záznamník obsahuje ___ listů - VZOR

Evid. číslo	Datum a čas přijetí zprávy	Od koho zpráva přijata	Název a obsah zprávy	Datum a čas odeslání zprávy, způsob odeslání	Komu byla zpráva odeslána	Kdo zprávu přijal	Podpis osoby, která zprávu zapsala

VZOR ČLENĚNÍ OBSAHU POVODŇOVÉ KNIHY :

ev. č.	datum	čas	od koho	obsah zprávy	datum a čas odeslání	komu	kdo přijal	podpis

Zdroj: Povodňový plán obce Nedachlebice